

34. Atque ita emundabitur vestra possessio, me commorante vobiscum; ego enim sum Dominus qui habito inter filios Israel.

CAPUT XXXVI.

Lex fertur ut filius paternam hereditatem ademptis liberis contribulibus suis, ne tribus per concubina miscerentur, et possessiones confundantur.

1. Accesserunt autem et principes familiarum Galasad, filii Machir, filii Manasse, de stirpe filiorum Joseph, locuti sunt Moysi coram principibus Israel, atque dixerunt:

2. Tibi domino nostro precepit Dominus ut terram sorte divideres filiis Israel, et ut filiabus Salphaad, fratris nostri, dares possessionem debitam patri;

3. Quas si aliteris tribus homines uxores acciperint, sequetur possessio sua, et translata ad aliam tribum, de nostra hereditate minuetur.

4. Atque ita fiet, ut cum jubileus, id est, quinquagesimus annus remissionis advenit, confundatur sortium distributio, et aliorum possessio ad alios transeat.

5. Respondit Moyses filiis Israel, et Domino precipiente, ait: Recte tribus filiorum Joseph locuta est;

6. Et hæc lex super filiabus Salphaad a Domino promulgata est: ² Nubant quibus volunt, tantum ut suas tribus hominibus,

7. Ne commisceatur possessio filiorum Israel de tribu in tribum. Omnes enim viri docent uxores de tribu et cognatione sua;

8. Et cunctæ femine de eadem tribu maritos accipient, ut hereditas permaneat in familiis,

9. Nec sibi misceantur tribus, sed ita maneat

10. Ita a Domino separatae sunt. Fecerunt filiae Salphaad ut fuerat imperatum.

11. Et nupsere, Maala, et Thersa, et Hegla, et Melcha, et Noa, filiis patris sui,

12. De familia Manasse, qui fuit filius Joseph, et possessio, quæ illis fuerat attributa, mansit in tribu et familia patris eorum.

13. Hæc sunt mandata atque judicia, quæ mandavit Dominus per manum Moysi ad filios Israel, in campestribus Moab, supra Jordanem, contra Jericho.

LIBER DEUTERONOMII

HEBRAÏCE ELLE HADDEBARIM.

CAPUT I.

Brevis repetitio eorum quæ Israeli in deserto contigerant, penamque infideli populo inflata vel mortis, vel peregrinationis per XL annos.

1. Hæc sunt verba, quæ locutus est Moyses ad omnem Israel, trans Jordanem, in solitudine campestri, contra mare Rubrum, inter Pharan et Thophel

et Lahan et Haseroth, tibi auri est plurimum.

2. Undecim diebus de Horeb per viam montis Seir usque ad Cades-Barne.

3. Quadragesimo anno, undecimo mense, prima die mensis, locutus est Moyses ad filios Israel omnia quæ præceperat illi Dominus, ut dixerat eis;

4. Postquam percussit Schon, regnum

CAPUT L.

Amorrhæorum, qui habitabat in Hesebon; et Og, regem Basan, qui mansit in Astaroth, et in Edrai.

5. Trans Jordanem, in terra Moab. Cœpitque Moyses explanare legem, et dicere:

6. Dominus Deus noster locutus est ad nos in Horeb, dicens: Sufficit vobis quod in hoc monte manseritis;

7. Revertimini, et venite ad montem Amorrhæorum, et ad cetera, quæ ei proxima sunt campestris atque montana et humiliora loca contra marijem, et juxta littus maris, terram Chananeorum, et Libani usque ad flumen magnum Euphraten.

8. Ea, inquit, tradidi vobis; ingredimini et possidete eam, super qua juravit Dominus patribus vestris, Abraham, Isaac, et Jacob, ut daret illam eis, et semini eorum post eos.

9. Dixique vobis illo in tempore:

10. Non possum solus sustinere vos, quia Dominus Deus vester multiplicavit vos, et estis hodie sicut stelle cæli, plurimi.

11. (Dominus, Deus patrum vestrorum, addat ad hunc numerum multa millia, et benedicat vobis sicut locutus est.)

12. Non valeo solus negotia vestra sustinere, et pondus ac jurgia;

13. Date ex vobis viros sapientes et gnaros, et quorum conversatio sit probata in tribus vestris, ut ponam eos vobis principes.

14. Tunc respondistis mihi: Bona res est, quam vis facere.

15. Tulique de tribus vestris viros sapientes et nobiles, et constitui eos principes, tribunos, et centuriones, et quinquagenarios ac decanos, qui doceant vos singula.

16. Præcepitque eis, dicens: Audite illos, et quod justum est iudicate, sive civis sit ille, sive peregrinus.

17. Nulla erit distantia personarum; qui parvum audietis ut magnum, nec accipietis cujusquam personam, quia Dei iudicium est. Quod si difficile vobis visum aliquod fuerit, referte ad me, et ego audiam.

18. Præcepitque omnia quæ facere deberetis.

19. Profecti autem de Horeb, transivimus pro arenam terribilem et maximam, quam vidistis, per viam montis Amorrhæi, sicut præceperat Dominus Deus noster nobis, Cumque venissemus in Cades-Barne,

20. Dixi vobis: Venistis ad montem Amorrhæi, quem Dominus Deus noster daturus est nobis.

21. Vide terram quam Dominus Deus tuus dat tibi; ascende et posside eam, sicut locutus est Dominus Deus noster patribus tuis; noli timere, nec quidquam pavescas.

22. Et accessistis ad me omnes, atque dixistis: Mittamus viros qui considerent terram, et remanent per quod iter debeamus ascendere, et ad quas pergere civitates.

23. Cumque mihi sermo placuisset, misi ex vobis duodecim viros, singulos de tribus suis,

24. Qui cum perrexissent, et ascendissent in montana, venerunt usque ad vallem Botri; et considerata terra,

25. Summentes de fructibus ejus, ut ostenderent ubertatem, attulerunt ad nos, atque dixerunt: Bona est terra, quam Dominus Deus noster daturus est nobis.

26. Et nolulistis ascendere: sed increduli ad sermonem Domini Dei nostri

27. Murmurastis in tabernaculis vestris, atque dixistis: Odit nos Dominus, et ideoque eduxit nos de terra Ægypti, ut traderet nos in manu Amorrhæi, atque deleret.

28. Quo ascendemus? nunti terrarum cor nostrum, dicens: Maxima multitudo est, et nobis satuta procedit; urbes magna, et caelum usque manite; filios Enacim vidimus ibi.

29. Et dixi vobis: Nolite metere, nec timeatis eos;

30. Dominus Deus, qui duxerit vos, pro vobis ipse pugnavit, sicut fecit in Ægypto cunctis videntibus.

31. Et in solitudine (ipse vidisti) portavit te Dominus Deus tuus, ut solus homo gestare parvum filium suum, in omni via per quam ambulastis, donec venissetis ad locum istum.

32. Et nec sic quidem credidistis Domino Deo vestro,

¹ Lev. 19, 15. Inf. 16, 19. Prov. 24, 27
Eccli. 49, 1. Jac. 3, 1.
² Num. 13, 3.

¹ Sup. 27, 1.
² Tob. 7, 14.

³ Num. 21, 24

¹ Exod. 18, 18.
² Joan. 7, 24.

33. ¹ Qui processit vos in via, et metatus est locum in quo tentoria fieri deberent, nocte ostendens vobis iter per ignem, et die per columam nubis.

34. Cumque audisset Dominus vocem sermonum vestrorum, iratus juravit, et ait:

35. ² Non videbit quisquam de hominibus generationis hujus pessima terram bonam, quam sub juramento pollicitus sum patribus vestris.

36. Proter, Caleb, filium Jephone: ipse enim vidit eam, et ipsi dabo terram, quam calcavit, et filius ejus, qui secutus est Dominum.

37. Nec miranda indignatio in populum, cum illi quoque iratus Dominus propter vos dixerit: Nec tu ingredieris illuc.

38. Sed Josue, filius Nun, minister tuus, ipse intrabit pro te. Hunc exhortare et robera, et ipso sorte terram dividit Israeli.

39. Parvuli vestri, de quibus dixisti quod captivi ducerentur, et filii qui hodie sunt ac mali ingloriam distantiam, ipsi ingredientur; et ipsi dabo terram, et possidebunt eam.

40. Vos autem, revertimini, et abitis in solitudinem per rivum maris Rubri.

41. ³ Et respondistis mihi: Puccavimus Dominum; ascendentes et jugnabimus, sicut praecepit Dominus Deus noster. Cumque instructi armis pergeritis in montem.

42. At mihi Dominum: Die ad eos: ⁴ Nolite ascendere, neque pugnetis, non enim sum vobiscum, ne cadatis coram inimicis vestris.

43. Locutus sum, et non sudistis; sed adversantes imperio Domini, et timentes superbia, ascendistis in montem.

44. Itaque egressus Amorrbæus, qui habitabat in montibus, et obvia rationis, persecutus est vos, sicut soleat apes persequi, et cecidit de Seir usque Horam.

45. Cumque reversi ploraretis coram Domino, non audivit vos, nec voci vestrae voluit acquiescere.

46. Sidistis ergo in Cades - Barne multo tempore.

CAPUT II.

Deaeflorum populo exhibitorum repositis; pugna contra Moab et Ammon prohibita; regnum Sehon et terra Israhel expugnata.

1. Profectique inde venimus in solitudinem que dicitur ad mare Rubrum, sicut mihi dixerat Dominus; et circumvisum montem Seir longo tempore.

2. Dixitque Dominus ad me: ¹

3. Sufficit vobis circuire montem istum; ite contra aquilonem,

4. Et populo precipio, dicens: Transibitis pro terminis fratrum vestrorum, filiorum Esau, qui habitant in Seir, et timebunt vos.

5. Videte ergo diligenter ne moveamini contra eos; neque enim dabo vobis de terra eorum quantum potest unius pedis calcare vestigium, quia in possessionem Esau dedi montem Seir.

6. Cibos emetis ab eis pecunia, et comedetis; aquam emptam haurietis, et bibetis.

7. Dominus Deus tuus benedixit tibi in omni opere manuum tuarum; novi iter tuum, quomodo transieris solitudinem hanc magnam; per quadraginta annos habitasti tecum Dominus Deus tuus, et nihil tibi defuit.

8. Cumque transissemus fratres nostros, filios Esau, qui habitant in Seir, per viam campetum de Elath, et de Assingaber, venimus ad iter quod dicitur in desertum Moab.

9. Dixitque Dominus ad me: Non pugnes contra Moabitas, nec in eas adversus eos praelium; non enim dabo tibi quiddam de terra eorum, quia filii Loth tradidi Ar in possessionem.

10. Emim primi fuerunt habitatores ejus, populus magnus, et validus, et tam excelsus, ut de Enacim stirpe, ²

11. Quasi gigantes, crederentur, et essent similes filiorum Enacim. Denique Moabites appellavit eos Emim.

12. In Seir autem prius habitaverunt Horrlieus; quibus expulsi atque delicti, habitaverunt filii Esau, sicut fecit Israel in terra possessionis sue, quam dedit illi Dominus.

13. Surgentes ergo ut transiremus torrentem Zared, venimus ad eum.

14. Tempus autem, quo ambulavi-

¹ Num. 14, 40.

² Num. 14, 42.

CAPUT III.

mus de Cades-Barne usque ad transitum torrentis Zared, triginta et octo annorum fuit, donec consenseretur omnis generatio hominum bellatorum de castris, sicut juraverat Dominus;

15. Cujus manus fuit adversum eos, ut interficeret de castrorum medio.

16. Postquam autem universi ceciderunt pugnatores:

17. Locutus est Dominus ad me, dicens:

18. Tu transibis hodie terminos Moab, urbem Ammon; ³

19. Et accedes in vicina filiorum Ammon, cum illis non pugnes contra eos, nec movearis ad praelium; non enim dabo tibi de terra filiorum Ammon, quia filii Loth dedi eam in possessionem.

20. Terra gigantum reputata est, et in ipsa olim habitaverunt gigantes, quos Ammonitei vocant Zomzomim.

21. Populus magnus et multus et proceræ longitudinis, sicut Enacim quos deserit Dominus a facie eorum, et fecit illos habitare pro eis.

22. Sicut fecerat filii Esau, qui habitant in Seir, delens Horrlæos, et terram eorum illis tradens, quam possident usque ad presens.

23. Horrlæos quoque, qui habitabant in Hazerim usque ad Gazam, Cappadoces expulerunt, qui, egressi de Cappadocia, deleverunt eos, et habitaverunt pro illis.

24. Surgite, et transite torrentem Arnon; ecce tradidit in manu tua Sehon, cujus incipis possidere, et committe adversus eum praelium.

25. Hodie incipiam militare terræque formidinem tuam in populos qui habitant sub omni caelo, ut audito nomine tuo paveant, et in morum perturbationem contremiscant, et dolore teantur.

26. ⁴ Mihi ergo nuntios de solitudine Cademoth ad Sehon, regem Heseon, verbis pacificis, dicens:

27. Transibimus per terram tuam, publica gradiorum via; non declinabimus neque ad dexteram, neque ad sinistram.

28. Alimenta pretio vende nobis, ut vescamur; aquam pecunia tribuo, et

¹ Num. 21, 91.

² Amos 2, 9.

se bibemus; tantum est ut nobis condicias transitum.

29. Sicut fecerat filii Esau, qui habitant in Seir, et Moabites, qui morantur in Ar, donec veniamus ad Jordanem, et transierimus ad terram quam Dominus Deus noster daturus est nobis.

30. Noliteque Sehon, rex Heseon, dare nobis transitum, quia induraverat Dominus Deus tuus spiritum ejus, et obduraverat cor illius, ut traderetur in manus tuas, sicut nunc vides.

31. Dixitque Dominus ad me: ⁵ Ecce cepi tibi tradere Sehon, et terram ejus; incipe possidere eam.

32. Egressusque est Sehon obviam nobis cum omni populo suo, ad praelium in Jassa;

33. Et tradidit cum Dominus Deus noster nobis; percussimusque eum cum filiis suis et omni populo suo.

34. Cunctasque urbes in tempore illo cepimus, interfectis habitatoribus earum, viris ac mulieribus et parvulis; non reliquimus in eis quiddam.

35. Absque jumentis, que in partem venire produntur, et spoliis urbium, quas cepimus.

36. Ab Arco, que est super ripam torrentis Arnon, oppido quod in valle situm est, usque Galaad, non fuit vicus et civitas, que nostras effugerat manus; omnes tradidit Dominus Deus noster nobis.

37. Absque terra filiorum Ammon, ad quam non accessimus; et cunctis que adiacent torrenti Jehoc, et arribus montanis, universisque locis, a quibus nos prohibuit Dominus Deus noster.

CAPUT IIII.

Pugna contra Og, regem Basan, et lectas ejus, atque aere daturam tribum et senis citra Jordanem; precatur Moyse et licet sibi terram promissam ingredi, sed Deus id illi negat; Josue ad ceteros Chananeos debellatos roborat.

1. Itaque conversi ascendimus per iter Basan; ¹ egressusque est Og, rex Basan, in occursum nobis cum populo suo, ad bellandum in Edral.

2. Dixitque Dominus ad me: Ne timeas eum, quia in manu tua traditus est cum omni populo ac terra sua, factesque ei, sicut fecisti Sehon, regi

¹ Num. 21, 33. inf. 97, 7.

² Num. 21, 34.

¹ Exod. 13, 21. Num. 11, 14.

² Num. 14, 23. Ps. 91, 11.

Amorrhæorum, qui habitavit in Hesebon.

3. Tradidit ergo Dominus Deus noster in manibus nostris etiam Og, regem Basan, et universum populum ejus; percussimusque eos usque ad interitum.

4. Vastantes cunctas civitates filios suo tempore. Non fecit opus, quod nos effugeret: sexaginta urbes, omnem regionem Argob regni Og, in Basan.

5. Cunctæ urbes erant inane in muris altissimis, portique et vectibus, absque oppido innumeris, que non habebant muros.

6. Et delevimus eos, sicut feceramus Sehon, regem Hesebon, disperantes omnem civitatem, virosque ac mulieres et parvulos.

7. Jumenta autem et spolia urbium diripimus.

8. Tellusque illo in tempore terram de manu duorum regum Amorrhæorum, qui erant trans Jordanem, a torrente Arnon usque ad montem Hermon,

9. Quem Sidoni Saron vocant, et Amorrhæi Sarir;

10. Omnes civitates, que sitæ sunt in planitie, et universam terram Galaad et Basan usque ad Selcha et Edrai, civitates regni Og, in Basan.

11. Solus quippe Og, rex Basan, restiterat de stirpe gigantum. monstratur lectus ejus ferreus, qui est in Rabbath filiorum Ammon, novum cubitus habens longitudo in et quatuor latitudinis, ad mensuram cubiti virilis manus.

12. Terramque possidimus tempore illo ab Aroer, que est super ripam torrentis Arnon, usque ad mediam partem montis Galaad; et civitates illius dedi Ruben et Gad.

13. Reliquam autem partem Galaad, et omnem Basan, regni Og, tradidi medie tribui Manasse, omnem regionem Argob; cunctaque Basan vocavit Terra giganteum.

14. Jair, filius Manasse, possedit omnem regionem Argob usque ad terminus Gessuri et Machati; vocavitque ex nomine suo Basan, Havoth-Jair, id est, villas Jair, usque in presentem diem.

15. Machir quoque dedi Galaad.

16. Et tribubus Ruben et Gad dedi

de terra Galaad usque ad torrentem Arnon modium torrentis, et confinium usque ad torrentem Jeboc, qui est terminus filiorum Ammon.

17. Et planitium solitudinis, atque Jordanem, et terminus Cenereth usque ad mare deserti, quod est Salusissimum, ad radices montis Phasga contra orientem.

18. Præcepitque vobis in tempore illo, dicens: Dominus Deus vester dat vobis terram hanc in hereditatem; expediti præcedite fructus vestros filios Israël, omnes viri robusti.

19. Absque uxuribus, et parvulis, atque jumentis. Novi enim quod plura habebatis pecora, et in uribus disperant debebant, quas tradidi vobis.

20. Donec requiem tribuat Dominus fratribus vestris, sicut vobis tribuit, et possident ipsi etiam terram, quam daturus est eis trans Jordanem; tunc revertetur unusquisque in possessionem suam, quam dedi vobis.

21. Josue quoque in tempore illo præcepit, dicens: Oculi tui videant quem fecit Dominus Deus vester duobus his rebus; sic facite omnibus regnis, ad que transiturus es.

22. Ne timeas eos; Dominus enim Deus vester pugnabit pro vobis.

23. Præcavitque sum Dominum in tempore illo, dicens:

24. Domine Deus, tu copisti ostendere servo tuo magnitudinem tuam, manumque fortissimam; neque enim est alius Deus, vel in caelo, vel in terra, qui possit facere opera tua, et comparari fortitudini tue.

25. Transiit igitur, et vidit terram hanc optimam trans Jordanem, et montem istam egregium, et Libanum.

26. Iratusque est Dominus mihi propter vos, nec exaudivit me, sed dixit mihi: Sufficit tibi; nequaquam ultra loquaris de hac re ad me.

27. Ascende caucem Phasgae, et oculos tuos circumfer ad occidentem, et ad aquilonem, austrumque et orientem, et aspice: nec enim transibis Jordanem istum.

28. Præcipe Josue, et corrobora eum stricto conforto, quia ipse perhorret populum istum, et dividit eis terram quam visurus es.

29. Mansimusque in vallo, contra fanum Phogor.

CAPUT IV.

Rehortatur Moyses ad servanda Dei præcepta, tum beneficiis dei tam sorum laudibus; comminando transgressores, prohibet omnem iniquitatem que ad idololatram induceret; suam prædicit mortem, tresque urbes refugii separat trans Jordanem pro homicidis involuntariis et casualibus.

1. Et nunc, Israël, audi præcepta et judicia, que ego doceo te, ut faciens ea, vivas, et ingrediens possideas terram, quam Dominus Deus patrum vestrorum daturus est vobis.

2. Non addidit ad verbum quod vobis loquor, nec auferis ex eo; custoditis mandata Domini Dei vestri que ego præcipio vobis.

3. Oculi vestri viderunt omnia que fecit Dominus contra Beel-phogor, quomodo contriverit omnes cultores ejus de medio vestri;

4. Vos autem qui adheretis Domino Deo vestro, vivitis universi usque in presentem diem.

5. Scitis quod docuerim vos præcepta atque iustitias, sicut mandavit mihi Dominus Deus meus; sic facietis et in terra, quam possessuri estis;

6. Et observabitis et implebitis opere; hæc est enim vestra sapientia et intellectus coram populo, ut audientes universa præcepta hæc, dicant: En populus sapiens et intelligens, gens magna.

7. Nec est alia natio tam grandis, quam habeat deos appropinquantes sibi, sicut Deus noster addit cunctis observationibus vestris;

8. Que est enim alla gens sic inclyta, ut habeat ceremonias, iustaque iudicia, et universam legem, quam ego proponam hodie ante oculos vestros?

9. Custodite igitur temetipsam, et animam tuam sollicite. Ne obliviscaris verborum, que viderunt oculi tui, et excidant de corde tuo cunctis diebus vite tue. Docetis ea filios ac nepotes tuos.

10. A die in qua stetit coram Domino Deo tuo in Horeb, quando Dominus locutus est mihi, dicens: Congrega ad me populum, ut audiant

sermone meos, et discant timere me omni tempore quo vivunt in terra, doceantque filios suos.

11. Et accessistis ad radices montis, qui ardebat usque ad caelum; erantque in eo tenebræ, et nubes, et caligo.

12. Locutusque est Dominus ad vos de medio ignis. Verum verborum ejus audistis, et formam penitus non vidistis. 13. Et ostendit vobis pactum suum, quod præcepit ut faceretis, et decem verba, que scripsit in duabus tabulis lapideis.

14. Mihique mandavit in illo tempore ut docerem vos ceremonias et judicia, que facere deberetis in terra quam possessuri estis.

15. Custodite igitur sollicite animas vestras. Non vidistis aliquam similitudinem, in die qua locutus est vobis Dominus in Horeb de medio ignis;

16. Ne forte decepti faciatis vobis sculptam similitudinem, aut imaginem masculi vel feminae.

17. Similitudinem omnium Jumentorum que sunt super terram, vel avium sub caelo valentium.

18. Atque reptilium que moventur in terra, sive piscium qui sub terra morantur in aquis;

19. Ne forte elevatis oculis ad caelum, videas solem et lunam, et omnia astra caeli, et erroris deceptus ad eos, et colas que creavit Dominus Deus tuus in ministerium cunctis gentibus que sub caelo sunt.

20. Vos autem tulit Dominus, et eduxit de fornice ferrea Egypti, ut haberet populum hereditarium, sicut est in presenti die.

21. Iratusque est Dominus contra me propter sermones vestros, et juravit ut non transirem Jordanem, nec ingrederer terram optimam quam daturus est vobis.

22. Ece coram in hac humo, non transibo Jordanem; vos transibitis, et possidebitis terram egeriam.

23. Cave ne quando obliviscaris pacis Domini Dei tui, quod pepigit tecum, et facias tibi sculptam similitudinem eorum, que fieri Dominus prohibuit;

24. Quia Dominus Deus tuus ignis consumens est, Deus emulatur.

25. Si genueritis filios ac nepotes, et

¹ Num. 25, 4.
² Exod. 19, 18.

¹ Num. 21, 35.
² Num. 22, 24.

³ Num. 37, 18.
⁴ Inf. 31, 2 et 34, 4.

⁵ Num. 1, 87.
⁶ Hebr. 1^a, 89.

morat fueritis in terra, deceptique fueritis vobis aliquam similitudinem, patentes malum coram Domino Deo vestro, ut eam ad iracundiam provocetis.

28. Testes invoco hodie caelum et terram, cito perituros vos esse de terra, quam transtio Jordane possessuri estis. Non habitabitis in ea longo tempore, sed delibit vos Dominus.

27. Alque disperget in omnes gentes, et remandabit pacem in nationibus, ad quas vos ducturus est Dominus.

28. Ibiq; servietis diis qui hominum manu fabricati sunt, ligno et lapidi qui non vident, nec audiunt, nec comedunt, nec odorantur.

29. Quisque quaesierit tibi Dominum Deum tuum, invenies eum; si tamen toto corde quaesieris, et tota tribulatione anime tuae.

30. Postquam te invenerint omnia quae predicta sunt, novissimo tempore revertetur ad Dominum Deum tuum, et audies vocem ejus;

31. Quia Deus misericors Dominus Deus tuus est; non dimittit te, nec omnino delibit, neque obliviscit pacti in quo juravit patribus tuis.

32. Interroga de diebus antiquis, qui fuerunt ante te ex diebus creati Deus hominem super terram, a summo caelo usque ad summum ejus, si facta est aliquando hujuscemodi res, aut unquam cognitum est.

33. Ut audiret populus vocem Dei loquentis de medio ignis, sicut tu audisti et vixisti;

34. Sic fecit Deus ut ingrederetur, et tolleret sibi gentem de medio nationum, per tentationes, signa, atque portenta, per pugnam, et robustam manum, extantisque brachium, et horribiles vi-tationes, juxta omnia quae fecit pro vobis Dominus Deus vester in Aegypto, videntibus oculis tuis;

35. Ut scires quoniam Dominus ipse est Deus, et non est alius praeter eum.

36. De celo te fecit audire vocem suam, ut doceret te, et in terra ostendit tibi ignem suum maximum, et audisti verba illius de medio ignis,

37. Quia dilexit patres tuos, et elegit senem eorum post eos. ¹ Dixitque te

praecedens in virtute sua magna ex Aegypto,

38. Ut deleat nationes maximas et fortiores te in introitu tuo, et introduceret te, daretque tibi terram earum in possessionem, sicut cernis in presenti die.

39. Scito ergo hodie, et cogitato in corde tuo quod Dominus ipse sit Deus in caelo sursum, et in terra deorsum, et non sit alius.

40. Custodi praecipua ejus atque mandata, quae ego praecipio tibi, ut bene sit tibi, et filiis tuis post te, et permanes multo tempore super terram quam Dominus Deus tuus daturus est tibi.

41. ² Tunc separavit Moyses tres civitates trans Jordanem ad orientalem plagam.

42. Ut confugiat ad eas qui occiderit nolens proximum suum, nec sibi fuerit inimicus ante unum et alterum diem, et ad harum aliquam urbium possit evadere:

43. ³ Bosor in solitudine, quae sita est in terra campestri de tribu Ruben; et Ramoth in Galaad, quae est in tribu Gad; et Golan in Basan, quae est in tribu Manasse.

44. Ista est lex, quam proposuit Moyses coram filiis Israel:

45. Ex haec testimonia et ceremoniae atque judicia, quae locutus est ad filios Israel, quando egressi sunt de Aegypto,

46. Trans Jordanem in valle contra faenum Phogor, in terra Schon, regis Amorrhaei, qui habitavit in Hesebon, quem percussit Moyses; nihil quoque Israel egressi ex Aegypto.

47. Possederunt terram ejus, et terram Og, regis Basan, duorum regum Amorrhoeorum, qui erant trans Jordanem, ad solis ortum,

48. Ab Aroer, quae sita est super ripam torrentis Arnon, usque ad montem Sion, qui est et Hermon,

49. Omnem planitiem trans Jordanem, ad orientalem plagam, usque ad mare solitudinis, et usque ad radices montis Phaga.

CAPUT V.

Praeceptum Decalogi repetitio et explanatio, et de timore filiorum Israel cum Dei vocem

¹ Jer. 30, 8.

audissent, et motum ardere viderent ad legis promulgationem.

1. Vocavitque Moyses omnem Israel, et dixit ad eum: Audi, Israel, ceremonias atque judicia, quae ego loquor in auribus vestris hodie; discite ea, et opere complete.

2. Dominus Deus noster pepigit nobiscum foedus in Horeb.

3. Non cum patribus nostris inivit pactum, sed nobiscum qui in praesentiarum sumus, et vivimus.

4. Facie ad faciem locutus est nobis in monte, de medio ignis.

5. Ego sequester et medius fui inter Dominum et vos in tempore illo, ut annuntialem vobis verba ejus; timulis enim ignem, et non ascenditis in montem, et ait:

6. Ego Dominus Deus tuus, qui eduxi te de terra Aegypti, de domo servitutis.

7. Non habebis deos alienos in conspectu meo.

8. Non facies tibi sculptile, nec similitudinem omnium quae in caelo sunt desuper, et quae in terra deorsum, et quae versantur in aquis sub terra.

9. Non adorabis ea, et non coles; ego enim sum Dominus Deus tuus, Deus simulator, reddens iniquitatem patrum super filios in tertiam et quartam generationem his qui odernunt me.

10. Et facies misericordiam in multa millia diligatibus me, et custodientibus praecipua mea.

11. Non asurabis nomen Domini Dei tui frustra; quia non erit impunitus qui super te vana nomen ejus assumpsit.

12. Observa diem sabbati, ut sanctifices eum, sicut praecipit tibi Dominus Deus tuus.

13. Sex diebus operaberis, et facies omnia opera tua.

14. Septimus dies sabbati est, id est, requies Domini Dei tui. Non facies in eo quidquam operis tui, et filius tuus, et filia, servus et ancilla, et bos, et asinus, et omne jumentum tuum, et peregrinus qui est intra portas tuas,

ut requiescat servus tuus, et ancilla tua, sicut et tu.

15. Memento quod et ipse servieris in Aegypto, et eduxit te inde Dominus Deus tuus in manu forti, et brachio extenso. Ideo praecipit tibi ut observares diem sabbati.

16. ⁴ Honora patrem tuum et matrem, sicut praecipit tibi Dominus Deus tuus, ut longo vivas tempore, et bene sit tibi in terra quam Dominus Deus tuus daturus est tibi.

17. Non occides.

18. Nonque moechaberis.

19. Furtivum non facies.

20. Nec loquaris contra proximum tuum falsum testimonium.

21. Non concupiscas uxorem proximi tui, non domum, non agrum, non servum, non ancillam, non bovem, non asinum, et universa quae filius suus.

22. Haec verba locutus est Dominus ad omnem multitudinem vestram in monte, de medio ignis et nubis, et caliginis, voce magna, nihil addens amplius; et scripsit ea in duobus tabulis lapideis, quas tradidit mihi.

23. Vos autem postquam audistis vocem deo temerarium, et montem ardere vidistis, accessistis ad me omnes principes tribuum, et majores natu, atque dixistis:

24. Ecce ostendit nobis Dominus Deus noster majestatem et magnitudinem suam; vocem ejus audivimus de medio ignis; et probavimus hodie, quod loquente Deo cum homine, vixerit homo.

25. Cur ergo moriamur, et devorabit nos ignis hic maximus? Si enim audierimus ultra vocem Domini Dei nostri, moriemur.

26. Quid est omnis caro, ut audiat vocem Dei viventis, qui de medio ignis loquitur sicut nos audivimus, et possit vivere?

27. Tu magis accede, et audi cuncta quae dixit Dominus Deus noster tibi; loquerisque ad nos, et nos audientes faciemus ea.

28. Quod cum audisset Dominus, ait ad me: Audivi vocem verborum populi

¹ Exod. 20, 2. Lev. 26, 1. Ps. 80, 11.

² Exod. 20, 8. Ps. 80, 10.

³ Exod. 20, 4. Lev. 26, 1. Ps. 96, 7.

⁴ Exod. 24, 11.

⁵ Exod. 20, 7. Lev. 10, 12. Matth. 5, 23

¹ Exod. 13, 21.

² Num. 35, 14.

¹ Gen. 2, 8. Exod. 30, 10. Hebr. 4, 4.

² Exod. 20, 12. Eccli. 5, 9. Matth. 10, 4.

³ Marc. 7, 10. Eph. 6, 2.

⁴ Matth. 5, 28. Rom. 7, 7.

huius que locuti sunt tibi; bene omnia sunt locuti.

29. Quis det talenti eos habere mentem, ut timeant me, et custodiant universa mandata mea in omni tempore, ut bene sit eis, et filiis eorum in sempiternum?

30. Vade, et dic eis: Revertimini in tentoria vestra.

31. Tu vero hic sta mecum, et loquar tibi omnia mandata mea, et ceremonias atque iudicia, que docebis eos, ut faciant ea in terra quam dabo illis in possessionem.

32. Custodie igitur et facito que precepit Dominus Deus vobis; non declinabis neque ad dexteram, neque ad sinistram;

33. Sed per viam, quam precepit Dominus Deus vester, ambulabitis, ut vivatis, et bene sit vobis, et protulerit dies in terra possessionis vestre.

CAPUT VI.

Dominus ex toto corde diligendus, ejusque mandata sollicite servanda, et posteris inculcanda.

1. Hæc sunt precepta, et ceremonias atque iudicia, que mandavit Dominus Deus vester ut docerem vos, et faciatis eas in terra, ad quam transgredimini possidendam;

2. Ut timeas Dominum Deum tuum, et custodias omnia mandata et precepta ejus, que ego præcipio tibi, et filiis, ac nepotibus tuis, cunctis diebus vite tue, ut prolongentur dies tui.

3. Audi, Israel, et observa ut facias que precepit tibi Dominus, et bene sit tibi, et multipliceris amplius, sicut pollicitus est Dominus Deus patrum tuorum tibi terram lacte et melle manantem.

4. Audi, Israel: Dominus Deus noster, Dominus unus est.

5. Diliges Dominum Deum tuum ex toto corde tuo, et ex tota anima tua, et ex tota fortitudine tua.

6. Externeque verba hæc, que ego præcipio tibi loquere, in corde tuo;

7. Et narrahis ea filiis tuis, et meditaberis in eis sedens in domo tua, et ambulans in itinere, dormiens atque consurgens.

¹ Inf. 11, 19. Math. 22, 37. Marc. 12, 30. Luc. 10, 27.

8. Et ligabis ea quasi signum in manu tua ætèrnicè et movebuntur intor oculos tuos.

9. Scribesque ea in limine et ostio domus tue.

10. Cumque introduxerit te Dominus Deus tuus in terram quam juravit patribus tuis, Abraham, Isaac, et Jacob, et dederit tibi civitates magnas et optimas, quas non edificasti,

11. Domos plenas cunctarum opum, quas non extruxisti, cisternas, quas non fodisti, vinea et oliveta, que non plantasti;

12. Et comederis, et saturatus fueris;

13. Cave diligenter, ne obliviscaris Dominum, qui eduxit te de terra Ægypti, de domo servitutis. Dominum Deum tuum timebis, et illi soli servies, ac per nomen illius jurabis.

14. Non tibiis post deos alienos cunctarum gentium, que in circuitu vestro sunt,

15. Quoniam Deus æmulator, Dominus Deus tuus in medio tui; nequando irascatur furor Domini Dei tui contra te, et auferat te de superficie terre.

16. Non tentabis Dominum Deum tuum, sicut tentasti in loco tentationis. Custodi precepta Domini Dei tui, ac testimonia et ceremonias quas precepit tibi;

17. Et fac quod placuit est et bonum in conspectu Domini, ut bene sit tibi, et ingressus possideas terram optimam, de qua juravit Dominus patribus tuis, 18. Ut deleter omnes inimicos tuos coram te, sicut locutus est.

19. Cumque interrogaveris de filiis tuis cras, dicens: Quid hæc volumus testimonia hæc, et ceremonie, atque iudicia, que precepit Dominus Deus noster nobis?

21. Dices ei: Servi eramus Pharaonis in Ægypto, et eduxit nos Dominus Deus Ægypti in manu forti;

22. Fecitque signa atque prodigia magna et pessima in Ægypto contra Pharaonem, et omnem domum illius, in conspectu nostro;

23. Et eduxit nos inde, ut introduceret daret terram, super quam juravit patribus nostris.

24. Precepitque nobis Dominus, ut faciamus omnia legitima hæc, et timea-

² Inf. 10, 20. Math. 4, 10. Luc. 4, 8.
³ Matth. 4, 7. Luc. 4, 12.

mus Dominum Deum nostrum, ut bene sit nobis cunctis diebus vite nostre, sicut est hodie.

25. Eritque nostri misericos, si custodierimus et fecerimus omnia precepta ejus coram Domino Deo nostro, sicut mandavit nobis.

CAPUT VII.

Nulla cum gentibus societas contrahenda, sed verum ære, licet ac simulacra delecta; memoratis Dei beneficiis, promittit in omnibus auxiliis et ubertatem, modo ejus precepta observent.

1. Cum introduxerit te Dominus Deus tuus in terram quam possessurus ingredieris, et deleverit gentes multas coram te, Hethæum, et Gergesum, et Amorrhæum, Chanaanum, et Pherezæum, et Hevæum, et Jebussum, septem gentes multo majoris numeri quam tu es, et robustiores te;

2. Tradideritque eas Dominus Deus tuus tibi, percuties eas usque ad intericionem. Non inibis cum eis fœdus, nec miseraberis earum.

3. Neque sociabis cum eis conjugia. Filiam tuam non dabis filio ejus, nec filiam illius accipies filio tuo;

4. Quia seducit filium tuum, ne sequatur me, et ut maris serviat diis alienis. Irasceturque furor Domini, et delebit te cito.

5. Quin potius hæc facietis eis: Aras eorum subvertite, et confringite statuas, lacuosque succidite, et sculpitilla comburite;

6. Quia populus sanctus es Domino Deo tuo. Te elegit Dominus Deus tuus, ut sis ei populus peculiaris de cunctis populis qui sunt super terram.

7. Non quia cunctas gentes numero vincibatis, vobis junctus est Dominus, et elegit vos, cum omnibus sitis populis pauciores;

8. Sed quia dilexit vos Dominus, et custodivit juramentum, quod juravit patribus vestris; eduxitque vos in manu forti, et redemit de domo servitutis, de manu Pharaonis, regis Ægypti.

9. Et scies, quia Dominus Deus tuus, ipse est Deus fortis et fidelis, custodiens

¹ Exod. 23, 23 et 23, 2.
² Exod. 23, 23 et 24, 15-16.
³ Exod. 34, 16.
⁴ Exod. 34, 16. Inf. 13, 3 et 16, 21.

pacum et misericordiam ingentem, et se, et his qui custodiant precepta ejus, in mille generationes;

10. Et reddens odientibus se statim, ita ut disperdat eos, et ultra non differat, protinus eis restituens quod merentur.

11. Custodi ergo precepta et ceremonias atque iudicia, que ego mando tibi hodie ut facias.

12. Si postquam audieris hæc iudicia, custodieris ea et feceris, custodiet et Dominus Deus tuus pactum tibi, et misericordiam quam juravit patribus tuis.

13. Et diligit te ac multiplicabit, benedicteque fructu ventris tui, et fructu terre tue, frumento tuo, atque vindemie, oleo, et armentis, gregibus ovium tuarum super terram, pro qua juravit patribus tuis ut daret eam tibi.

14. Benedictus eris inter omnes populos. Non erit apud te sterilis utriusque sexus, tam in hominibus, quam in gregibus tuis.

15. Auferet Dominus a te omnem languorem, et infirmitates Ægypti pessimas, quas novisti, non inferet tibi, sed cunctis hostibus tuis.

16. Deverabis omnes populos, quos Dominus Deus tuus daturus est tibi. Non parcat eis oculus tuus, nec servies diis eorum, ne sint in ruinam tui.

17. Si dixeris in corde tuo: Plures sunt gentes istæ quam ego; quomodo potero delere eas?

18. Noli metuere, sed recordeare que fecerit Dominus Deus tuus Pharaoni, et cunctis Ægyptiis.

19. Plagas maximas, quas viderunt oculi tui, et signa atque portenta, manuumque robustam, et extantum brachium, ut educeret te Dominus Deus tuus. Sic faciet cunctis populis, quos metuis.

20. Nasuper et crabrones mittet Dominus Deus tuus in eam, donec deleat omnes atque disperdat qui te fugerint, et latere poterint.

21. Non timebis eos, quia Dominus Deus tuus in medio tui est, Deus magnus et terribilis;

22. Ipse consumet nationes has in conspectu tuo palatium atque per partes. Non poteris eas delere pariter, ne forte

¹ Inf. 14, 2.
² Inf. 26, 18.
³ Exod. 23, 26.
⁴ Exod. 23, 26. Job. 24, 12.

multipliciter contra te bestie terrae.
23. Dabitque eos Dominus Deus tuus in conspectu tuo, et interficiet illos donec penitus deleantur.

24. Traditque reges eorum in manus tuas, et disperdat nomina eorum sub caelo; nullus poterit resistere tibi, donec contrahas eos.

25. Sculpilia eorum igne combures; non concipies argenteum et aurum, de quibus facta sunt, neque assumes ex eis tibi quicquam, ne offendas, propterea quia abominatio est Domini Dei tui.

26. Nec inferes gulplam ex idolo in domum tuam, ne fias anathema, sicut et illud est. Quasi spurcissimum detestaberis, et veluti lacrimamentum ac sordida abominatio habebis, quia anathema est.

CAPUT VIII.

Commemoratur beneficia et afflictiones quae Dominus eis in deserto immisit, ne illorum et Dei sui fiant inmemores.

1. Omne mandatum, quod ego praecipio tibi hodie, cave diligenter ut facias, ut possitis vivere, et multiplicem, ingrossisque possideatis terram, pro qua juravit Dominus patribus vestris.

2. Et recordaberis cuncti itineris, per quod adduxit te Dominus Deus tuus quadraginta annis per desertum, ut alligares te, atque tentares, et nota fierent quae in tuo animo versabantur, utrum custodires mandata illius, an non.

3. Affixit te penuria, et dedit tibi cibum manna, quod ignorabas tu et patres tui, ut ostenderet tibi quod non in solo pane vivat homo, sed in omni verbo quod egredietur de ore Dei.

4. Vestimentum tuum, quae operiebaris, nequaquam vetustate deficit, et pes tuus non est subtritus, in quadraginta annis est.

5. Ut recites in corde tuo, quia sicut erudit filium suum homo, sic Dominus Deus tuus erudit te.

6. Ut custodias mandata Domini Dei tui, et ambules in viis ejus, et timeas eum.

7. Dominus enim Deus tuus intro-

¹ Mach. 12, 40.

² Math. 4, 4. Luc. 4, 4.

³ Num. 20, 9 et 21, 6.

ducet te in terram bonam, terram rivorum aquarumque et fontium, in cujus campis et montibus erumpunt fluviorum abyssus;

8. Terram frumentis, hordei, ac vitenarum, in qua ficus, et malagrana, et oliveta nascuntur; terram olei ac mellis;

9. Ubi absque ulla penuria comedes panem tuum, et rurum omnium abundantia reficiaris; ejus lapides ferrum sunt, et de montibus ejus seris metalla fontiditur;

10. Ut cum comederis, et satius fueris, benedicas Domino Deo tuo pro terra optima, quam dedit tibi.

11. Observa, et cave ne quando obliviscaris Domini Dei tui, et negligas mandata ejus atque judicia et ceremonias, quas ego praecipio tibi hodie.

12. Ne postquam comederis, et satius fueris, domus pulchras edificaveris, et habitaveris in eis.

13. Habebisque arma bona, et orium greges, argentum et auri cunctarumque rerum copiam,

14. Elevetur cor tuum, et non remiscaris Domini Dei tui, qui adduxit te de terra Aegypti, de dono servituti;

15. Et doctor tuus fuit in solitudine magna atque terrilis, in qua erat serpens flatu aereus, et scorpio ac dipsas, et nulla omnino aqua; qui adduxit rivos de petra durissima;

16. Et cibavit te manna in solitudine, quod pascuerat patres tui; et postquam affixit ac probavit, ad extremum miseris est tui.

17. Ne dices in corde tuo: Fortitudo mea, et robor manus meae, haec mihi omnia praestiterunt;

18. Sed recorderis Domini Dei tui, quod ipse vixis tibi praebuerit, ut impleret pactum suum, super quod juravit patribus tuis, sicut praesens indicat dies.

19. Sin autem oblitus Domini Dei tui, secutus fueris deos alienos, colaturus illis et adoraveris, ecce nunc praedico tibi quod omnino disperdes.

20. Sicut gentes, quas deleverit Dominus in introitu tuo, ita et vos peribitis, si inobedientes fueritis voci Domini Dei vestri.

¹ Erod. 17, 16.

² Erod. 10, 14.

CAPUT IX.

Reprimatur elatio, ne futuras victorias sibi, sed soli Domino adscribant; reficitur Moyses populo sua murrura et peccata in deserto, et suam pro populo intercessionem.

1. Audi, Israel: tu transgredieris hodie Jordanem, ut possideas nationes maximas et fortiores te, civitates ingenitissimas ac celum usque muratas;

2. Populum magnum atque sublimem, filios Enachim, quos ipse vidisti, et audisti, quibus nullus potest ex adverso resistere.

3. Scies ergo hodie quod Dominus Deus tuus ipse transit, ante te, ignis tes, et ad celum usque muratas, qui contravit eos et deleat atque disperdat ante faciem tuam velociter, sicut locutus est tibi.

4. Ne dicas in corde tuo, cum deleverit eos Dominus tuus in conspectu tuo: Proprie justitiam meam introduxit in conspectum meum, ut delectar deorum atque consensum, qui contravit eos et deleat atque disperdat ante faciem tuam velociter, sicut locutus est tibi.

5. Neque enim propter justitias tuas, et equitatem cordis tui, ingredioris ut possideas terras eorum; sed quia illae egrant implere, introuente te deleat Dominus, quod sub juramento pollicitus est patribus tuis, Abraham, Isaac, et Jacob.

6. Scito ergo quod non propter justitias tuas Dominus Deus tuus dederit tibi terram hanc optimam in possessionem, cum durissimis cervicis sis populus.

7. Memento, et ne obliviscaris quomodo ad iracundiam provocaveris Dominum Deum tuum in solitudine. Ex eo die, quo egressus es ex Aegypto usque ad locum istum, semper adversum Dominum contendisti.

8. Nam et in Horeb provocasti eum, et iratus delere te voluit.

9. Quando ascendi in montem, ut acciperem tabulas lapideas, tabulas pacti quod pepigit vobiscum Dominus; et per severavi in monte quadraginta diebus ac noctibus, panem non comedens, et aquam non bibens.

10. Deditque mihi Dominus duas tabulas lapideas scriptas digito Dei, et

¹ Erod. 17, 6 et 19, 9 et 31, 18 et 32, 15.

² Erod. 31, 18.

continentes omnia verba quae vobis locutus est in monte, de medio ignis, quando concio populi congregata est.

11. Cumque transissent quadraginta dies, et totidem noctes, dedit mihi Dominus duas tabulas lapideas, tabulas federis.

12. Dixitque mihi: Surge, et descende hinc est, quia populus tuus, quem eduxisti de Aegypto, deseruavit velociter viam quam demonstrasti eis, feceruntque sibi consilia.

13. Rursusque ait Dominus ad me: Cerno quod populus ille durus cervicis sit.

14. Dimitte me ut conteram eum, et deleam nomen ejus de sub caelo, et coisittum te super gentem, quae hac major est et fortior sit.

15. Cumque de monte ardente descenderem, et duas tabulas federis utraque tenerem manu,

16. Vidissemque vos peccasse Domino Deo vestro, et fecissem vobis vitulum conflatilem, ac deseruissem velociter viam ejus, quam vobis ostenderat.

17. Proiecit tabulas de manibus meis, confregique eas in conspectu vestro;

18. Et prociat ante Dominum sicut prius, quadraginta diebus et noctibus panem non comedens, et aquam non bibens, propter omnia peccata vestra quae gessistis contra Dominum, et eum ad iracundiam provocastis;

19. Timui enim indignationem et iram illius, quae adversum vos concitatus, delere vos voluit. Et exaudivit me Dominus etiam hac vice.

20. Adversum Aaron quoque vehementer iratus, voluit eum conterere; et pro filio similiter deprecatus sum.

21. Peccatum autem vestrum quod feceratis, id est vitulum, arripies, igne combussis, et in frusta comminues, omninoque in pulverem rediges, proiecidi in torrentem, qui de monte descendit.

22. In incendio quoque et in Tentatione, et in Sepulchris concupiscentiae provocasti Dominum;

23. Et quando misit ves de Cades-barne, dicens: Ascendite, et possidete terram, quam dedi vobis, et contempnissis imperium Domini Dei vestri, et non credidistis ei, neque vocem ejus audire voluistis.

¹ Erod. 22, 7.

² Num. 11, 1 et 16, 1 et 21, 5.

24. Sed semper fuistis rebelles a die qua nosse vos cepi.

25. Et Jacui coram Domino quadraginta diebus ac noctibus, quibus eum suppliciter deprecabar, ne deleret vos ut fuerat comminatus.

26. Et orans dixi: Domine Deus, ne disperdas populum tuum, et hereditatem tuam, quam redemisti in magnitudine tua, quos eduxisti de Aegypto in manu forti.

27. Recordare servorum tuorum Abraham, Isaac, et Jacob: ne sperdas duritiam populi hujus, et impietatem atque peccatum;

28. Ne forte dicant habitatores terre, de qua eduxisti nos: Non poterat Dominus introducere eos in terram, quam pollicitus est eis, et oderat illos; idcirco eduxit, ut interficeret eos in solitudine.

29. Qui sunt populus tuus et hereditas tua, quos eduxisti in fortitudine tua magna, et in brachio tuo extenso.

CAPUT X.

Tabularum secundarum instauratio; levitum officia; timor et dilectio dei ad servanda precepta movere debent; preparatio cordis circumdandum; peregrini amandi, et per dei nomine iurandum.

1. In tempore illo dixit Dominus ad me: Dola tibi duas tabulas lapideas, sicut priores fuerant, et ascende ad me in montem; faciesque arcam hęceam, et scribam in tabulis verba que fuerant in his quas ante confregisti, ponisque eas in arca.

3. Feci igitur arcam de lignis setim; cumque dolasset duas tabulas lapideas instar priorum, ascendi in montem, habens eas in manibus.

4. Scriptisque in tabulis, iuxta id quod prius scripserat, verba decem, que locutus est Dominus ad vos in monte de medio ignis, quando populus congregatus est; et dedi eas mihi.

5. Reversusque de monte, descendidi, et posui tabulas in arcam, quam feceram, que hęcusque libi sunt, sicut mihi precepit Dominus.

6. Filii autem Israel moverunt castra

¹ Exod. 34, 1.

² Num. 30, 31.

³ Num. 20, 28-29.

ex Beroth, filiorum Jacan, in Mosera, ubi Aaron mortuus ac sepultus est, pro quo, sacerdotio functus est Eleazar filius ejus.

7. Inde venerunt in Cadag, de quo loco profecti, castrametati sunt in Jethabath, in terra aquarum atque torquentium.

8. Eo tempore separavit tribum Levi, ut portaret arcam federis Domini, et staret coram eo in ministerio, ac benediceret in nomine illius usque in presentem diem.

9. Quam ob rem non habuit Levi partem, neque possessionem cum fratribus suis, quia ipse Dominus possessio ejus est, sicut promisit ei Dominus Deus tuus.

10. Ego autem steti in monte, sicut prius, quadraginta diebus ac noctibus; exaudivitque me Dominus etiam hac vice, et to perdere noluit.

11. Dixitque mihi: Vade, et precede populum, ut ingrediar, et possideas terram, quam juraui patribus eorum ut traderem eis.

12. Et nunc, Israel, quid Dominus Deus tuus petiit a te, nisi ut timeas Dominum Deum tuum, et ambules in viis ejus, et diligas eum, ac servias Dominum Deo tuo in toto corde tuo, et in tota anima tua.

13. Custodiasque mandata Domini, et ceremonias ejus, quas ego hodie precipio tibi, ut bene sit tibi?

14. En Dominus Dei tui celum est, et celum caeli, terra, et omnia que in ea sunt;

15. Et tamen patribus tuis conglutinatatus est Dominus, et amavit eos, elegitque semen eorum post eos, id est vos, de cunctis gentibus, sicut hodie comprobatur.

16. Circumcidite igitur preputium cordis vestri, et cervicem vestram ne induretis amplius,

17. Quia Dominus Deus vester, ipse est Deus doctum, et Dominus dominantium, Deus magnus et potens, et terribilis, qui personam non accipit, nec munera;

18. Facit iudicium pupillo et viduis, amat peregrinum, et dat ei victum atque vestitum.

¹ 11 Par. 19, 7, Job. 34, 19, Sap. 6, 8, Ezech. 25, 15, Act. 10, 34, Rom. 9, 11, Gal. 3, 6.

19. Et vos ergo amate peregrinos, quia et ipsi fuistis advena in terra Aegypti.

20. Dominum Deum tuum timebis, et ei soli servies; ipsi adhaerebis, jurabisque ei, et solum illum.

21. Ipse est laus tua, et Deus tuus, qui fecit tibi hac magnalia et terribilia, que viderunt oculi tui.

22. In septuaginta annibus descenderunt patres tui in Aegyptum; et ecce nunc multiplicavit te Dominus Deus tuus sicut astra caeli.

CAPUT XI.

Reverentia varia Dei beneficia, multaque bona promittantur servantibus ejus precepta, mala autem non servantibus, hoc est benedictio et maledictio super mores Garim et Hahal posseda.

1. Ama itaque Dominum Deum tuum, et observa precepta ejus et ceremonias, judicia atque mandata, omni tempore.

2. Cognoscite hodie que ignorant filii vestri, qui non viderunt disciplinam Domini Dei vestri, magnalia ejus et robustam manum, extentumque brachium ejus.

3. Signa et opera que fecit in medio Aegypti Pharaoni regi, et universa terra ejus,

4. Omnique exercitui Aegyptiorum, et omnis ac curribus; quomodo operuerunt eos aquae maris Rubri, cum vos persequerentur, et deleverit eos Dominus usque in presentem diem;

5. Vobisque qui fecerit in solitudine, donec veniretis ad hunc locum,

6. Et Dathan atque Abiron, filios Eliab, qui fuit filius Ruben, quos aperto ore suo terra absorbit, cum domibus et tabernaculis, et universa substantia eorum, quam habebant in medio Israel.

7. Oculi vestri viderunt omnia opera Domini magna que fecit,

8. Et custodiatis universa mandata illius, que ego hodie precipio vobis, et possitis introire, et possidere terram, ad quam ingredimini,

9. Multoque in ea vivatis tempore, quam sub juramento pollicitus est Dominus patribus vestris, et semini eorum, lacte et melle manantem.

¹ Sap. 6, 12, Matth. 4, 10, Luc. 4, 8.

² Gen. 45, 37, Ezech. 1, 5.

³ Num. 16, 1.

⁴ Num. 16, 22.

10. Terra enim, ad quam ingredieris possideandam, non est sicut terra Aegypti, de qua existis, ubi jacto semine in hortorum morem aque dumtaxat irrigue;

11. Sed montuosa est et campostris, de celo expectans pluvias,

12. Quam Dominus Deus tuus semper invisit, et oculi illius in ea sunt a principio anni usque ad finem ejus.

13. Si ergo obdideritis mandatis meis, quas ego hodie precipio vobis, ut diligatis Dominum Deum vestrum, et servatis ei in toto corde vestro, et in tota anima vestra,

14. Dabit pluviam terrae vestrae temperantem et serotinam, et colligatis frumentum, et vinum, et oleum;

15. Numquamque ex agris ad pasceda fumenta, et ut ipsi comedatis ac saturemini.

16. Cavete ne forte decipiatur cor vestrum, et recedatis a Domino, servatisque diis alienis, et adoretis eos;

17. Insuper Dominus claudat celum, et pluvia non descendat, nec terra det germen suum, percutiatque velociter de terra optima, quam Dominus daturus est vobis.

18. Ponite haec verba mea in cordibus et in animis vestris, et suspendite ea pro signo in manibus, et intus oculos vestros collocate.

19. Doctis filios vestros ut illa meditentur, quando sederis in domo tua, et ambulaveris in via, et accubueris atque surrexeris.

20. Scribes ea super postes et januas domus tuae;

21. Ut multipliciter dies tui, et filiorum tuorum, in terra quam juraui Dominus patribus tuis, ut daret eis quam dia celum imminet terrae.

22. Si enim custodieritis mandata que ego precipio vobis, et feceritis ea, ut diligatis Dominum Deum vestrum, et ambuletis in omnibus viis ejus, adherentes ei,

23. Disperdet Dominus omnes gentes istas ante faciem vestram, et possidebitis eas, que majores et fortiores vobis sunt.

24. Omnis locus, quem calcaverit pes vester, vester erit. A deserto, et a

¹ Sap. 10, 19.

² Sap. 10, 19.

³ Jos. 1, 3.

Libano, a flumine magno Euphrate usque ad mare occidentale erunt termini vestri.

25. Nullus stabit contra vos; terrorem vestrum et formidinem dabit Dominus Deus vester super omnem terram quam calcaturus estis, sicut locutus est vobis.

26. En propono in conspectu vestro hodie benedictionem et maledictionem: 27. Benedictionem, si obedieritis mandatis Domini Dei vestri, quae ego hodie precipio vobis;

28. Maledictionem, si non obedieritis mandatis Domini Dei vestri, ad recessum de via, quam ego nunc ostendo vobis, et ambulaveritis post deos alienos, quos et ambulaveritis.

29. Cum vero introduxerit te Dominus Deus tuus in terram ad quam pergis habitandam, ponas benedictionem super montem Garizim, maledictionem super montem Hebal,

30. Qui sunt trans Jordanem, post viam quae vergit ad solis occubum, in terra Chanaan, qui habitat in caespitibus contra Galgalam, quae est iuxta vallem tendentem et intrantem procul.

31. Vos enim transibitis Jordanem, et possideatis terram, quam Dominus Deus vester daturus est vobis, ut habeatis et possideatis illam.

32. Videte ergo, ut impleatis caeremonias atque iudicia, quae ego hodie ponam in conspectu vestro.

CAPUT XII.

Præcipit exterminios Holostatim; decimas ac primitias reddi; sacrificia certa loco exsolvi, et comedi; a sanguine et omni cibo immundo abstinere.

1. Hæc sunt præcepta atque iudicia, quae facere debetis in terra, quam Dominus Deus patrum tuorum daturus est tibi, ut possideas eam cunctis diebus quibus super humani gradieris.

2. Salvaverit omnia loca, in quibus coluerunt gentes, quae possessorum estis, deos suos super montes excelsos, et calces, et subter omne lignum frondosum.

3. Dissipate aras eorum, et confringite statuas, lucos igne comburite, et idola comminute; disperditæ nomina eorum de locis illis.

¹ Sep. 7, 85. II Mach. 10, 40.

4. Non facietis ita Domino deo vestro, 5. Sed ad locum, quem elegerit Dominus Deus vester de cunctis tribus vestris, ut ponat nomen suum ibi, et habitet in eo, venietis;

6. Et offeretis in loco illo holocausta et victimas vestras, decimas et primitias manuum vestrarum, et vota si quae donaria, primogenita bovm et ovium.

7. Et comedetis ibi in conspectu Domini Dei vestri, ac lababimini in cunctis, ad quae miseritis manum, vos et domos vestre, in quibus benedixerit vobis Dominus Deus vester.

8. Non facietis ibi, quae nos hic facimus hodie, singuli quod sibi rectum videtur.

9. Neque enim usque in presentem tempus venditis ad requiem, et possessionem, quam Dominus Deus vester daturus est vobis.

10. Transibitis Jordanem, et habitabitis in terra, quam Dominus Deus vester daturus est vobis, ut requiescat a cunctis hostibus per circuitum, si absque ullo timore habitetis.

11. In loco quem elegerit Dominus Deus vester, ut sit nomen ejus in eo. Illic omnia, quae precipio, conferetis, holocausta, et hostias, ac decimas, et primitias manuum vestrarum, et quicquid præcipuum est in muneribus, quae voveritis Domino.

12. Ibi epulabimini coram Domino Deo vestro, vos et filii ac filiae vestrae, famuli et famulae, atque levites qui in uribus vestris commorantur; neque enim habet aliam partem et possessionem inter vos.

13. Cave ne offeras holocausta tua in omni loco, quem videris;

14. Sed in eo, quem elegerit Dominus, in una tribuum tuarum offeres hostias, et facies quascunque precipio tibi.

15. Si autem comedere volueris, et te os carniū delectaverit, occide et comede iuxta benedictionem Domini Dei tui, quam dedit tibi in uribus tuis.

16. Quando disperdiderit Dominus Deus tuus ante faciem tuam gentes, ad quae ingrediis possidentas, et possideris eas, sicut habitaveris in terra eorum.

17. Abseque esu duntaxat sanguinis, quem super terram quasi aquam effundes.

18. Non poteris comedere in oppidis

tuis decimas frumenti, et vini, et olei tui, primogenita armentorum et ovium, et omnia quae voveris, et sponte offerre volueris, et primitias manuum tuarum;

18. Sed coram Domino Deo tuo comedes ea, in loco quem elegerit Dominus Deus tuus, tu et filius tuus, et filia tua, et servus et ancilla, atque levites qui manserunt in uribus tuis; et habitaberis et reficietis coram Domino Deo tuo, in cunctis ad quae extenderis manum tuam.

19. Cave ne derelinquas levitem in omni tempore quo versaris in terra.

20. Quando dilataverit Dominus Deus tuus terminos tuos, sicut locutus est tibi, et volueris vesci carniibus, quis desiderat anima tua;

21. Locus autem, quem elegerit Dominus Deus tuus ut sit nomen ejus ibi, si procul fuerit, occides de armentis et peccoribus, quae habueris, sicut præcipio tibi, et comedes in oppidis tuis, ut tibi placet.

22. Sicut comeditur caprea et cervus, ita vesceris eis; et mandus et immundus in commune vescentur.

23. Hoc solum cave, ne sanguinem comedas; sanguis enim eorum pro anima est, et ideo non debes animam comedere cum carniibus;

24. Sed super terram fundes quasi aquam.

25. Ut bene sit tibi et filiis tuis post te, cum feceris quod placet in conspectu Domini.

26. Quae autem sanctificaveris, et voveris Domino, tolles, et venies ad locum, quem elegerit Dominus;

27. Et offeres oblationes tuas carnem et sanguinem super altare Domini Dei tui; sanguinem hostiarum fundes in altari, carniibus autem ipse vesceris.

28. Observa et audi omnia quae ego precipio tibi, ut bene sit tibi et filiis tuis post te in semperiturno, cum feceris quod bonum est et placitum in conspectu Domini Dei tui.

29. Quando disperdiderit Dominus Deus tuus ante faciem tuam gentes, ad quae ingrediis possidentas, et possideris eas, sicut habitaveris in terra eorum.

30. Cave ne imiteris eas, postquam fuerint introeunte subversa, et requi-

¹ Gen. 28, 14. Exod. 31, 24. Inf. 13, 8. Inf. 19, 1.

ras caeremonias eorum, dicens: Sicut coluerunt gentes istae deos suos, ita et ego colam.

31. Non facies similiter Domino Deo tuo; omnes enim abominationes, quas aversatur Dominus, fecerunt diis suis, offerentes filios et filias, et comburentes igni.

32. Quod præcipio tibi, hoc tantum facito Domino; nec addas quiddquam, nec minus.

CAPUT XIII.

Pseudopropheta a Deo avertens occidi debet, quantumvis propinquus sit vel amicus; imo et urbs vestrae funditas, ejus habitatores id facere conati fuerint.

1. Si surrexerit in medio tui prophetae, aut qui somnium vidisse se dicat, et prædixerit signum atque portentum,

2. Et evenierit quod locutus est, et dixerit tibi: Eamus, et sequamur deos alienos quos ignoras, et serviamus eis;

3. Non audies verba prophetae illius aut somniatoris, quia tentat vos Dominus Deus vester, ut palmam fiat utrum diligatis eum an non, in toto corde, et in tota anima vestra.

4. Dominum Deum vestrum sequimini, et ipsum timeate, et mandata illius custodite, et audite vocem ejus; ipsi servietis, et ipsi adhaerebitis;

5. Propheta autem ille aut fictor somniorum interficietur, quia locutus est ut vos averteret a Domino Deo vestro, qui eduxit vos de terra Aegypti, et redemit vos de domo servitutis, ut errare te faceret de via, quam tibi præcepit Dominus Deus tuus; et auferens malum de medio tui.

6. Si tibi voluerit persuadere frater tuus filius matris tuae, aut filius tuus vel filia, sive uxor que est in sinu tuo, aut amicus, quem diligis ut animam tuam, clam dicens: Eamus, et serviamus diis alienis, quos ignoras tu, et patres tui;

7. Canturam in circuitu gentium, quae iuxta vel procul stant, ab initio usque ad finem terrae;

8. Non acquiescas ei, nec audias, neque parcat si oculis tuis ut miseraris et occulas eum;

9. Sed statim interfices eum. Sit primum

¹ Inf. 17, 7.

manus tua super eum, et postea omnis populus mittat manum.

10. Lapidibus obrutus necabitur, quia voluit te abstrahere a Domino Deo tuo, qui eduxit te de terra Ægypti, de domo servitutis;

11. Ut omnis Israel audiens timet, et nequaquam ultra faciat quinquaginta milia rei simile.

12. Si audieris in urbe urbium tuarum, quas Dominus Deus tuus dedit tibi ad habitandum, dicentes aliquis;

13. Egressi sunt filii Beilal de medio tui, et averterunt habitatores urbis sue, atque dixerunt: Lamas, et serviamus quibus aliis quos ignoratis;

14. Quare sollicite et diligenter, rei veritate perspecta, si inveniatis certum esse quod dicitur, et abominacionem hanc opere perpetratam,

15. Statim percutias habitatores urbis illius in ore gladii, et delebas eam, ac omnia que in illa sunt, usque ad pecora.

16. Quidquid etiam suppellectilis fuerit, congregabis in medio platearum ejus, et cum ipsa civitate succendes, ita ut universa consumas Domino Deo tuo, et sit tumulus semperiternus. Non edificabitur amplius,

17. Et non adheredit de illo anathemato quidemquam in manu tua, ut avertatur Dominus ab ira furoris sui, et miseretur tui, multiplicatque te sicut juravit patribus tuis,

18. Quando audieris vocem Domini Dei tui, custodiens omnia precepta ejus, quae ego precipio tibi hodie, ut facias quod placitum est in conspectu Domini Dei tui.

CAPUT XIV.

Gentium ritus super mortuos fugiendas; animalium mundorum et immundorum discretio; et decimas esse solvendas.

1. Filii estote Domini Dei vestri; non vos inciditis, nec facietis calvitium super mortuo.

2. Quoniam populus sanctus es Domino Deo tuo, et deiecit ad sis et in populum peculiarium, de cunctis gentibus que sunt super terram.

3. Ne comedatis que immunda sunt.

¹ Sup. 7. G. Inf. 20. 18.
² Lev. 11. 4.

4. Hoc est animal quod comedere debetis: bovem, et ovem, et capram,
5. Cervum et capream, bubalum, tragelaphum, pyrgarum, oryxem, camelopardalum.

6. Omne animal, quod in duas partes dividit ungulam, et ruminat, comedetis;
7. De his autem que ruminant, et ungulam non findunt, comedere non debetis, ut camelum, leporem, chero-gryllum; hæc quia ruminant, et non dividunt ungulam, immunda erunt vobis.

8. Sus quoque quoniam dividit ungulam, et non ruminat, immunda erit. Carnibus eorum non vescemini, et cadavera non tangetis.
9. Hæc comedetis ex omnibus que morantur in aquis: que habent pinnulas et squamas, comedite.

10. Quæ absque pinnulis et squamis sunt, nec comedatis, que immunda sunt. Omnes aves mundas comedite.

11. Immundas nec comedatis: aquilam scilicet, et gryphonem, et halieetum.

12. Ixion, et viturum ac milvum iuxta genus suum;

13. Ixion, et viturum ac milvum iuxta genus suum;

14. Et omne corvini generis;

15. Et struthionem, ac noctuam, et lacrum, atque accipitrem iuxta genus suum;

16. Herodium ac cyganum, et ibis,

17. Ac mergulam, porphyrioem, et nycitoracem,

18. Onocrotalum, et charadrium, singula in genere suo; upupam quoque et vesperilionem.

19. Et omne quod reptat ex pennis habet, immundum erit, et non comedetur.

20. Omne quod mundum est, comedite.

21. Quidquid autem morticinum est, nec vescamini ex eo; peregrino, qui intra portas tus est, da ut comedat, aut vende ei, quia tu populus sanctus Domini Dei tui es. Non coques hædam in lacte matris sue.

22. Decimam partem separabis de cunctis fructibus tuis qui nascuntur in terra per annos singulos.

23. Et comedes in conspectu Domini Dei tui, in loco quem elegerit ut in eo nomen illius invocetur, decimam frumenti tui, et vini, et olei, et primogenia

¹ Exod. 23. 19 et 34. 26.

de armentis et ovibus tuis, ut discas timere Dominum Deum tuum omni tempore.

24. Cum autem longior fuerit via, et locus quem elegerit Dominus Deus tuus, tibi que benedixerit, nec poteris ad eum hæc cuncta portare.

25. Vendes omnia, et in pretium redices, portabisque manum tuam, et proficietis ad locum quem elegerit Dominus Deus tuus;

26. Et emes ex eadem pecunia quidquid tibi placuerit, sive ex armentis, sive ex ovibus, vinum quoque et aleophrum, et omne quod desideratis anima tua; et comedes eorum Domino Deo tuo, et epulaberis tu et domus tua,

27. Et levites qui intra portas tuas est. Cave ne derelinquas eum, quia non habet aliam partem in possessione tua.

28. Anno tertio separabis aliam decimam ex omnibus que nascuntur tibi eo tempore, et repones intra januas tuas;

29. Venietque levites qui aliam non habet partem nec possessionem tecum, et peregrinus ac pupillus et vidua, qui intra portas tuas sunt, et comedent et saturabuntur, ut benedicit tibi Dominus Deus tuus in cunctis operibus manuum tuarum que feceris.

CAPUT XV.

Lex remissionis septimi anni in quos exerceatur, de servo hebreo qui potest manumitti; de primogenio Domino sanctificandis et comedendis.

1. Septimo anno facies remissionem, 2. Quæ hoc ordine celebrabitur. Cui debetur aliquid ab amico vel proximo ac fratre suo, repetere non poterit, quia annus remissionis est Domini.

3. A peregrino et advena exigens; civem et propinquum repetendi non habebis potestatem;

4. Et omnino indigens et mendicus non erit inter vos, ut benedicit tibi Dominus Deus tuus in terra, quam tradideris est tibi in possessionem.

5. Si tamen audieris vocem Domini Dei tui, et custodieris universa que jussit, et que ego hodie precipio tibi, benedicit tibi, et pollicitus est.

6. Funerabis gentibus multis, et ipse

¹ Matth. 5. 41. Luc. 6. 34.
² Matth. 26. 11.

a nullo accipies mutuum. Dominaberis nationibus plurimis, et tui nemo dimitur.

7. Si unus de fratribus tuis, qui morantur intra portas civitatis tuæ, in terra quam Dominus Deus tuus daturus est tibi, ad pauperem venerit, non obdardis cor tuum, nec contrahas manum;

8. Sed aperies eam pauperi, et dabis mutuum, quo eum indigere poteris.

9. Cave ne forte subroptat tibi impia cogitatio, et dicas in corde tuo: Appropinquavit seipsum annus remissionis, et aversas oculos tuos a paupere fratre tuo, nolens ei quod postulat mutuum commodare, nec clamet contra te ad Dominum, et fiat tibi in peccatum.

10. Sed dabis ei; nec ages quippiam callide in ejus necessitatibus sublevandis, ut benedicit tibi Dominus Deus tuus in omni tempore, et in cunctis ad que manum miseris.

11. Non deerant pauperes in terra habitacionis tue; idcirco ego precipio tibi, ut sperias manum fratris tui egeni et pauperi, qui tecum versatur in terra.

12. Cum tibi venditus fuerit frater tuus Hebræus, aut Hebræa, et sex anni servierit tibi, in septimo anno dimittes eum liberum.

13. Et quem libertate donaveris, nequaquam vacuum abire poteris;

14. Sed dabis vitulum de gregibus, et de area, et tractorium tuo, quibus Dominus Deus tuus benedixerit tibi.

15. Memento quod et ipse servieris in terra Ægypti, et liberaverit te Dominus Deus tuus; et idcirco ego nunc precipio tibi.

16. Sin autem dixerit: Nolo egredi, eo quod diligat te, et domum tuam, et bene sibi apud te esse sentiat,

17. Assumes subulam, et perforabis aurem ejus in janua domus tue, et serviet tibi usque in æternum. Ancilla quoque similiter facies.

18. Non avertas ab eis oculos tuos, quando dimiseris eos liberos, quoniam iuxta mercedem mercenarii per sex annos servierit tibi, ut benedicit tibi Dominus Deus tuus in cunctis operibus que agis.

19. De primogenitis, que nascuntur

¹ Exod. 21. 2. Jer. 34. 14.

in armentis, et in ovibus tuis, quidquid est sexus masculi, sanctificabis Domino Deo tuo. Non operaberis in primogenito bovis, et non tondebis primogenita ovium;

20. In conspectu Domini Dei tui comedas ea per annos singulos, in loco quem elegerit Dominus, tu et domus tua.

21. Si in autem habuerit maculam, vel claudum fuerit, vel cæcum, aut in aliqua parte deforme vel debile, non immolabitur Domino Deo tuo;

22. Sed intra portas urbis tue comedas illud: tam mundus quam immundus similiter vescetur eis, quasi caprea et cervo.

23. Hoc solum observabis, ut sanguinem eorum non comedas, sed effundis in terram quasi aquam.

CAPUT XVI.

Tres principum anni solemnitates, asyrorum, hebdomadarum et tabernaculorum: de iustis iudicibus constituendis, et de cavendo ab occasibus idololatriæ.

1. Observa mensem novarum frugum, et verni primum temporis, ut facias phase Domino Deo tuo, quoniam in isto mense oritur et Dominus Deus tuus de Ægypto nocte.

2. Immolabisque phase Domino Deo tuo de ovibus, et de bobus, in loco quem elegerit Dominus Deus tuus, ut habitet nomen ejus ibi.

3. Non comedas in eo panem fermentatum; septem diebus comedas a quoque fermento, afflictionis rationem, quoniam in pavore egressus es de Ægypto, ut memineris diei egressionis tue de Ægypto, omnibus diebus vite tue.

4. Non apparebit fermentum in omnibus terminis tuis septem diebus, et non remanebit de cruribus ejus quod immolatum est vespere in die primo usque mane.

5. Non operis immolare phase in qualibet urbum tuarum, quas Dominus Deus tuus dicitur esse de Ægypto.

6. Sed in loco, quem elegerit Dominus Deus tuus, ut habitet nomen ejus ibi: immolabis phase vespere ad solis occasum, quando egressus es de Ægypto.

¹ Lev. 24, 60-71. Eccl. 35, 14.

² Exod. 23, 18 et 34, 20. Eccl. 35, 6.

7. Et coques, et comedes in loco quem elegerit Dominus Deus tuus; manequê consurgens, vides in tabernaculo tuo.

8. Sex diebus coñedes azymæ; et in die septima, quæ collecta est Domini Dei tui, non facies opus.

9. Septem hebdomadas numerabis tibi ab ea die qua falcem in segetem miseris.

10. Et celebrabis diem festum hebdomadarum Domino Deo tuo, oblationem spontaneam manus tue, quam offeris juxta benedictionem Domini Dei tui;

11. Et epulaberis coram Domino Deo tuo, tu, filius tuus, et filia tua, servus tuus, et ancilla tua, et levites qui est intra portas tuas, advena ac pupillus et vidua, qui moratur vobiscum, in loco quem elegerit Dominus Deus tuus, ut habitet nomen ejus ibi;

12. Et recordaberis quoniam servus fueris in Ægypto, custodisque ac facies quæ præcepta sunt.

13. Solemnitatem quoque tabernaculorum celebrabis per septem dies, quando collegeris de area et turculari fruges tuas;

14. Et epulaberis in festivitate tua, tu, filius tuus et filia, servus tuus et ancilla, levites quoque et advena, pupillus ac vidua qui intra portas tuas sunt.

15. Septem diebus Domino Deo tuo festa celebrabis, in loco quem elegerit Dominus; benedicisque tibi Dominus Deus tuus in cunctis frugibus tuis, et in omni opere manuum tuarum, trisque in lectitia.

16. Tribus vicibus per annum apprebere omne masculinum tuum in conspectu Domini Dei tui, in loco quem elegerit: in solemnitate asyrorum, in solemnitate hebdomadarum, et in solemnitate tabernaculorum. Non apparebit ante Dominum vacuus;

17. Sed offeret unusquisque secundum quod habuerit juxta benedictionem Domini Dei sui, quam dederit ei.

18. Iudices et magistrus constitues in omnibus portis tuis, quas Dominus Deus tuus dedit tibi, per singulas tribus tuas, ut iudicent populum juxta iudicio.

19. Nec in alteram partem declinet.

20. Non accipies personam, nec munera,

¹ Exod. 23, 8. Lev. 17, 10. Sup. 4, 17. Eccl. 20, 81.

quia munera excæcant oculos sapientum, et mutant verba iustorum.

20. Juxta quod iustum est persequeris, ut vivas et possideas terram, quam Dominus Deus tuus dedit tibi;

21. Non plantabis lucum, et omnem arborum juxta altare Domini Dei tui.

22. Nec facies tibi, neque constitues statuum, quæ odit Dominus Deus tuus.

CAPUT XVII.

Hostia deligenda; idololatria puniendæ; in gravi difficultate ad summam sacerdotem quoque concilium occursum; et quæ regi eligenda sint observanda.

1. Non immolabis Domino Deo tuo ovem, et hominem, in quo est macula, aut quippiam vitii, quia abominatio est Domino Deo tuo.

2. Cum reperti fuerint apud te, intra unam portarum tuarum quas Dominus Deus tuus dabit tibi, vir aut mulier qui faciant malum in conspectu Domini Dei tui, et transgrediantur pactum illius,

3. Ut vadant et servant diis alienis, et adorant eos, solen et lunam, et omnia militiam cæli, quæ non præcepi.

4. Et hoc tibi fuerit nuntiatum, audientes inquisieris diligentem, et verum esse repereris, et abominatio facta est in Israel;

5. Educas virum ac mulierem, qui rem sceleratissimam perpetrarunt, ad postea civitatis tue, et lapidibus obruantur.

6. Si in ore duorum aut trium testium peribit qui interfecerit; nemo occidat, uno contra se dicente testimonium.

7. Manus testium prima interficiet eum, et manus reliqui populi extranea mittetur, ut auferas malum de medio tui.

8. Si difficile et ambiguum apud te iudicium esse perpexeris inter sanguinem et sanguinem, causam et causam, lepram et lepram, et iudicium intra portas tuas videris verba variari, surge, et accende ad locum, quem elegerit Dominus Deus tuus.

9. Veniesque ad sacerdotem leviticum generis, et ad iudicem qui fuerit illo

tempore; quæresque ab eis, qui indicant tibi iudicium veritatem.

10. Et facies quodcumque dixerit qui præsumt loco quem elegerit Dominus, et decurserit te.

11. Juxta locum ejus; sequerisque sententiam eorum, nec declinabis ad dexteram neque ad sinistram.

12. Qui autem superbiert, nolens obedire sacerdotis imperio, qui eo tempore ministrat Domino Deo tuo, et decreto iudicis, morietur homo ille, et auferas malum de Israel.

13. Cunctisque populus audiens timet, ut nullus deinceps intumescat superbia.

14. Cum ingressus fueris terram, quam Dominus Deus tuus dabit tibi, et possideris eam, habitaverisque in illa, et dixeris: Constituum super me regem, sicut habent omnes per circuitum nationes.

15. Eum constitues, quem Dominus Deus tuus elegerit de numero fratrum tuorum. Non poteris alterius gentis hominem regem facere, qui non sit frater tuus.

16. Quoque fuerit constitutus, non multiplicabis tibi equos, nec reducet populum in Ægyptum, equitatus numero sublevatus, præsertim cum Dominus præcepit vobis, ut nequam amplius per eandem viam revertamini.

17. Non habebit uxores plurimas, quæ afficiant animum ejus, neque argenti et auri immensa pondera.

18. Postquam autem sederit in solio regni sui, describit tibi Deuteronomium legis hujus in volumine, accipiens exemplar a sacerdotibus leviticis tribus;

19. Et habebit secum, lægetque illud omnibus diebus vite sue, ut discat timere Dominum Deum suum, et custodire verba et ceremonias ejus, quæ in lege præcepta sunt.

20. Nec elevetur cor ejus in superbiam super fratres suos, neque declinet in partem dexteram vel sinistram, ut forte tempore regnet ipse, et filii ejus, super Israel.

CAPUT XVIII.

Sacerdotibus et levitis pro possessione cedent oblationes ac sacrificia; cavenda omnia su-

¹ II Par. 19, 8.

¹ Inf. 19, 15. Matth. 18, 16. II Cor. 13, 1.

² Sup. 13, 9.

perstitio: de vero propheta suscitatio, et falso propheta interfecio; quomodo verus a falso discernendus.

1. Non habebant sacerdotes et levites, et omnes qui de eadem tribu sunt, partem et hereditatem cum reliquo Israel, quia sacrificia Domini, et oblationes ejus comedit.
2. Et nihil aliud accipiet de possessione fratrum suorum; Dominus enim ipse est hereditas eorum, sicut locutus est illis.
3. Hoc erit iudicium sacerdotum a populo, et ab his qui offerunt victimas: sive bovem, sive ovem immolaverint, dabunt sacerdoti armum ac ventriculum.
4. Primitias frumenti, vini, et olei, et lanarum partem ex ovium tonsione.
5. Ipsum enim elegit Dominus Deus tuus de cunctis tribubus tuis, ut stes, et ministret nomini Domini ipse, et filii ejus, in sempiternum.
6. Si scierit levites ex una urbiura tuarum ex omni Israel in qua habitat, et voluerit venire, desiderans locum quem elegerit Dominus.
7. Ministrabit in nomine Domini Dei sui, sicut omnes fratres ejus levites, qui stabunt eo tempore coram Domino.
8. Partem ciborum omnium accipiet, quam et ceteri, excepto eo, quod in urbe sua ex paterna ei successione debetur.
9. Quando ingressus fueris terram quam Dominus Deus tuus dabit tibi, cave ne imitari vellis abominabiles illarum gentium.
10. Nec inventarier in quo tu lustrer filium suum, aut filiam, duicens per ignem, aut qui ariolos scisciteret, et observet somnia atque auguria, nec sit maleficus.
11. Nec incantator, nec qui pythones consulat, nec divinos, aut quae moribus veritatem.
12. Omnia enim haec abominator Dominus, et propter istiusmodi scelera dedebit eos in introitu tuo.
13. Perfectus eris, et absque macula cum Domino Deo tuo.
14. Gentes istas, quarum possidens terram, augures et divinos audieris; tu

¹ Num. 18, 20-23. Sap. 10, 9. 1 Cor. 9, 13.
² Num. 18, 11.
³ Lev. 25, 21.
⁴ 1 Reg. 28, 7.

autem a Domino Deo tuo aliter institutus es.

15. PROPHEETAM de gente tua et de fratribus tuis sicut me, suscitabit tibi Dominus Deus tuus; ipsum audies.
16. Ut petisti a Domino Deo tuo * in Horeb, quando concilio congregata est, atque dististi: Ultra non audiam vocem Domini Dei mei, et ignem hunc maximum amplius non video, ne moriar.
17. Et ait Dominus mihi: Bene omnia sunt locuti.
18. 7 Prophetam suscitabo eis de medio fratrum suorum sicut me, et ponam verba mea in ore ejus, loquaturque ad eos omnia quae praecepero illi.
19. Qui autem verba ejus, quae loquatur in nomine meo, audire noluerit, ego vultum meo, audire noluerit, ego vultum meo.
20. Propheta autem qui arroganta depravatus voluerit loqui in nomine meo, quae ego non praecepi illi et dixeret, aut ex nomine aliorum deorum, interficietur.
21. Quod si tacita cogitatione responderis: Quomodo possum intelligere verbum, quod Dominus non est locutus?
22. Hoc habebis signum: Quod in nomine Domini propheta ille praedixerit, et non evenierit, hoc Dominus non est locutus, sed per timorem animi sui propheta confinxit; et idcirco non timebis eum.

CAPIT XIX.

Separande vii urbes refugii, et qui ad eas lata confluent, et qui non de vera fide sitaeque testibus, et de terminis non transferendis.

1. Cum disperderit Dominus Deus tuus gentes, quarum tibi traditurus est terram, et possideris eam, habitaverisque in urbibus ejus et in aedibus.
2. Tres civitates separabis tibi in medio terrae, quam Dominus Deus tuus dabit tibi in possessionem.
3. Sternens diligenter viam; et in tres equaliter partes totam terram tuae provinciam divides, ut habeat e vicino qui propter homicidium profugus est, quo possit evadere.
4. Haec erit lex homicidae fugientis,

¹ Joan. 1, 45. Act. 8, 22.
² Exod. 30, 21.
³ Joan. 1, 45.
⁴ Num. 35, 11. Jos. 20, 2.

cujus vita servanda est: Qui percusserit proximum suum nesciens, et qui huri et nudiustertius nullum contra eum odium habuisse comprobatur.

5. Sed abisse eum eo simpliciter in silvam ad ligna caedenda, et in successione lignorum securis fugerit manum, ferendamque lapsum de manubrio anciam ejus percusserit, et occiderit, hic ad unam supradictarum urbium confugiatur, et vivet.
6. Non forsitan proximus ejus, cujus affatus est sanguis, dolore stimulatus, persequatur, et apprehendat eum in fugior via fuerit, et percussit animam ejus, qui non est reus mortis, quia nullam contra eum, qui occisus est, odium prius habuisse monstratur.
7. Idcirco praecepto tibi, ut tres civitates aequalis inter se spatio divides.
8. Cum autem dilataverit Dominus Deus tuus terminos tuos, sicut juravit patribus tuis, et dederit tibi cunctam terram, quam eis pollicitus est

9. (si tamen custodieris mandata ejus, et feceris quae hodie praecepto tibi, ut diligas Dominum Deum tuum, et ambules in viis ejus omni tempore), addes tibi tres alias civitates, et supradictarum trium urbium numerum duplicabis;

10. Ut non effundatur sanguis innoxius in medio terrae, quam Dominus Deus tuus dabit tibi possidendam, ne sis sanguinis reus.

11. Si qui autem odio habens proximum suum, insidiatus fuerit vite ejus, sanguisque percusserit illum, et mortuus fuerit, fugerique ad unam de supradictis urbibus.

12. Mittent seniores civitatis illius, et arripient eum de loco effugii, tradentque in manu proximi, cujus sanguis effusus est, et morietur.
13. Non miseraberis ejus, et auferes innoxium sanguinem de Israel, ut dono sit illi.
14. Non assumes, et transferes terminos proximi tui, quos fixerunt priores in possessione tua, quam Dominus Deus tuus dabit tibi in terra, quam accipies possidendam.
15. Non stabit testis annus contra aliquem, quidquid illud peccati et factioris fuerit; sed in ore daturum at

¹ Gen. 28, 14. Rud. 24, 24. Sap. 10, 20.
² Num. 35, 20.
³ Sap. 17, 6. Math. 18, 16. 11 Cor. 13, 1.

trium testium stabit omne verbum.

16. Si steterit testis mendax contra hominem, accusans eum praevicacioribus.

17. Stabant ambo, quorum causa est, ante Dominum in conspectu sacerdotum et iudicum qui fuerint in diebus illis.
18. Cumque diligentissime perscrutantes, invenerint falsum testem disseisse contra fratrem suam mendacium.
19. Reddet ei sicut frater suo facere cogitavit, ut auferas malum de medio tui.
20. Ut audientes ceteri timorem habeant, et nequaquam talia audent facere.
21. Non miseraberis ejus, sed animam pro anima, oculum pro oculo, dentem pro dente, manum pro manu, pedem pro pede exiges.

CAPUT XX.

Qui tempore pugnae sint domum remittendi; jura belli quomodo servanda; quae artes occidende ad machinas instruenda, et quo relinquenda.

1. Si exieris ad bellum contra hostes tuos, et videris equitatus et curras, et majorem quam tu habes adversarii exercitus multitudinem, non timebis eos, quia Dominus Deus tuus locum est, qui duxit te de terra Aegypti.
2. Appropinquante autem jam praefata, stabit sacerdos ante aciem, et sic loquatur ad populum:
3. Audi, Israel: vos hodie contra inimicos vestros pugnatum commisitis; non pertimescat cor vestrum, nolite metueti, nolite cedere, nec formidatis eos;
4. Quia Dominus Deus vester in medio vestri est, et pro vobis contra adversarios dimicabit, ut eruat vos de periculo.
5. Duces quoque per singulas turmas audiente exercitu proclamabunt: Quis est homo qui edificavit domum novam, et non dedicavit eam? vadit, et revertatur in domum suam, ne forte moriatur in bello, et alius dedicet eam.
6. Quis est homo qui plantavit vineam, et necium fecit eam esse com-

¹ Dan. 13, 62.
² Exod. 21, 22-24. Lev. 24, 20. Math. 5, 38.
³ 1 Mach. 2, 36.

muonem, de qua vesci omnino licet? vadat, et revertatur in domum suam, non forte morietur in bello, et alius homo ejus fungatur officio.

7. Quis est homo qui expendit uxorem, et non accipit eam? vadat, et revertatur in domum suam, non forte morietur in bello, et alius homo accipiat eam.

8. His diebus addent reliqua, et loquentur ad populum: 'Quis est homo formidolosus, et cor pavido? vadat, et revertatur in domum suam, non reveretur facies cordis fratrum suorum, sicut ipse timore perterritus est.

9. Cumque silberit duces exercitus, et finem loquendi fecerint, unusquisque suos ad bellandum cuneos preparabit.

10. Si quando accesseris ad expugnandum civitatem, offeres ei primum pacem.

11. Si receperit, et aperuerit tibi portas, cunctus populus, qui in ea est, salvabitur, et serviet tibi sub tributo.

12. Si autem fedus inire noluert, et cooperit contra te bellum, oppugnabis eam.

13. Cumque traderit Dominus Deus tuus illam in manu tua, percales omne quod in ea generis masculini est, in ore gladii.

14. Absque mulieribus et infantibus, juvenetis, et ceteris que in civitate sunt. Omnem prædam exercitii divides, et comedes de spoliis hostium tuorum, que Dominus Deus tuus dederit tibi.

15. Sic facies cunctis civitatibus, que a te procul valde sunt, et non suat de his urbibus, quia in possessionem accepturus es.

16. De his autem civitatibus, que dabuntur tibi, nullam omnino permittes vivere.

17. Sed interficies in ore gladii, Heethem videlicet, et Amorrhæum, et Chananeum, Pherezæum, et Hevæum, et Jebussæum, sicut præcepit tibi Dominus Deus tuus;

18. Ne forte doceant vos facere cunctas abominabiles, quas ipsi operati sunt illis suis, et peccetis in Dominum Deum vestrum.

19. Quando obderis civitatem multo tempore, et munitionibus circumderis ut expugnes eam, non succides arbores de quibus vesci potest, nec securibus

per circuitum debes vastare regionem, quoniam lignum est, et non homo, nec potest bellantium contra te argere numerum.

20. Si qua autem ligna non sunt pomifera, sed agrestia, et in ceteros apta usus, succide, et instrue machinos, donec capias civitatem, que contra te dimicet.

CAPUT XXI.

Castio super homicidio occulto: de muliere in bello capta; de filio odioso primogenito, filio contumace; et eo qui suspensus est in ligno.

1. Quando inventum fuerit in terra, quam Dominus Deus tuus daturus est tibi, hominis cadaver occisi, et ignobiliter occisus fons,

2. Egrediantur majores natæ, et iudices tui, et metentur a loco cadaveris singularum per circuitum spatia civitatum;

3. Et quam vicinorem ceteris esse perspexerint, seniores civitatis illius tollent vitulum de armento, que non traxit fugam, nec terram scidit vomere;

4. Et ducent eam ad vallem asperam atque saxosam, que nunquam arata est, nec sementem recepit, et cadent in ea curvæ vitulæ;

5. Accedentque sacerdotes filii Levi, quos elegerit Dominus Deus tuus et ministris ei, et benedicent in nomine ejus, et ad verbum eorum, omne negotium, et quicquid mundum, vel inmundum est, judicetur;

6. Et venient majores nata civitatis illius ad interfertum, lavabuntque manus suas super vitulam, que in valle percussa est,

7. Et dicent: Manus nostræ non effuderunt sanguinem hunc, nec oculi viderunt.

8. Propitius esto populo tuo Israel, quem redemisti, Domine, et ne reputes sanguinem innocentem in medio populi tui Israel. Et auferetur ab eis reatus sanguinis;

9. Tu autem alienus eris ab innocenti crure, qui fusus est, cum feceris quod præcepit Dominus.

10. Si egressus fueris ad pugnam contra inimicos tuos, et traderis eos Dominus Deus tuus in manu tua, captivisque duxeris,

11. Et videris in numero captivorum multatorem pulchram, et admasveris eam, volnerisque habere uxorem.

12. Introduces eam in domum tuam; que radet cæsariem, et circumcidet ungues;

13. Et deponet vestem in qua capta est; sedensque in domo tua, flecti patrem et matrem suam uno mense; et postea intrabis ad eam, dormiesque cum illa, et erit uxor tua.

14. Si autem postea non sederit animo tuo, dimittes eam liberam, nec vendere poteris pecunia, nec opprimere per potentiam, quia humiliasti eam.

15. Si habuerit homo uxores duas, unam dilectam, et alteram odiosam, genuerintque ex eo liberos, et fuerit filius odiosæ primogenitus,

16. Voluerisque substantiam inter filios suos dividere, non poterit filium dilectæ facere primogenitum, et præferre filio odioso;

17. Sed filium odiosæ agnoscat primogenitum, dabitque ei de his que habuerit cuncta duplicia; iste enim principium liberorum ejus, et huic dabitur primogenita.

18. Si genuerit homo filium contumacem et protervum, qui non audiat patris aut matris imperium, et coactus obedire contempserit;

19. Apprehendent eum, et ducent ad seniores civitatis illius, et ad portam iudicii.

20. Dicentque ad eos: Filius noster iste protervus et contumax est, mocha nostra audiri contemnit, commestionibus vacat, et luxurie atque conviviis;

21. Lapidibus eum obretet populus civitatis, et morietur, ut auferatis malum de medio vestri, et universus Israel adiens pertimescat.

22. Quando peccaverit homo quod morte peccandum est, et adjuvatus morti appensus fuerit in patibulo.

23. Non permanebit cadaver ejus in ligno, sed in eadem die sepeliatur, quia maledictus a Deo est qui pendet in ligno; et nequamquam contaminabis terram tuam, quam Dominus Deus tuus dederit tibi in possessionem.

CAPUT XXII.

Pietas in rem proximi exercenda; de veste alterius sexus, de invento nido, de circum-

dando lecto domus, de non commiscendis rebas diversi generis, de filiabus, de signis virginitatis, de adulterio, de corruptis in urbe vel in agro, de uxore patris non ducenda.

1. Non videris bovem fratris tui, aut ovem errantem, et præteritis; sed reduces fratris tuo.

2. Etiamsi non est propinquus frater tuus, nec nosti eum; dices in domum tuam, et erunt apud te quadam quædam ca frater tuus, et recipiat.

3. Similiter facies de asino, et de vestimento, et de omni re fratris tui, que perierit; si inveniatis eam, non negligas quasi alienam.

4. Si videris asinum fratris tui aut bovem eccidisse in via, non despicias, sed subleवास cum eo.

5. Non induatur mulier veste virili, nec vir utatur veste feminea; abominabilis enim apud Deum est qui facit hæc.

6. Si, ambulans per viam, in arbore vel in terra idiam avis inveniatis, et matrem pullis vel ovibus incubantem, non tenebis eam cum filiis;

7. Sed abre patieris, captos tenens filios, ut bene sit tibi, et longo vivas tempore.

8. Cum edificaveris domum novam, facies muram tecti per circuitum, ne effundatur sanguis in domo tua, et sis reus habente alio, et in præceptis ruente.

9. Non seres vincam tuam altero semine, ne et sementis quam sevisit, et que nascatur ex vinea, partior sanctificetur.

10. Non arabis in bove simul et asino.

11. Non indueris vestimento, quod ex lana linoque contextum est.

12. Fasciculos in fimbriis facies per quatuor angulos pallii tui, qui operieris.

13. Si duxerit vir uxorem, et postea odio habuerit eam,

14. Quasiherique occasiones quibus dimittat eam, obiciens et nomen pessimum, et dixerit: Uxorem hanc acccepi, et ingressus ad eam non inveni virginem;

15. Tollent eam pater et mater ejus, et ferent secum signa virginitatis ejus ad seniores urbis qui in porta sunt;

16. Et dicet pater: Filiam meam dedi huic uxorem; quam quia edixit,

17. Imponit ei nomen pessimum, ut dicat: Non inveni filiam tuam virginem; et ecce hæc sunt signa virgini-

tatis filie mee. Expandent vestimentum coram senioribus civitatis.

18. Apprehendentque senes urbis illius virum, et verberabunt illum.

19. Condamnatus insuper centum sillis argenti, quos dabit patri puella, unquam diffamabit nomen pessimum super virginem Israel; habebitque eam uxorem, et non poterit dimittere eam omnibus diebus vite sue.

20. Quod si verum est quod obijcit, et non est in puella inventa virginitas,

21. Ejicient eam extra fores domus patris sui, et lapidibus obruent virtutis illius, et morietur, quoniam fecit nefas in Israel, ut fornicaretur in domo patris sui; et auferens malum de medio tui.

22. Si dormierit vir cum uxore aliena, utroque morietur, id est, adolter et adultera; et auferens malum de Israel.

23. Si puellam virginem desponderit vir, et invenerit eis aliquis in civitate, et concubuerit cum ea,

24. Educee utramque ad portam civitatis illius, et lapidibus obruentur; puella, quia non clamavit, cum esset in civitate; vir, quia humiliavit uxorem proximi sui; et auferens malum de medio tui.

25. Sin autem in agro repererit vir puellam, que desponsata est, et apprehendens concubuerit cum ea, ipse morietur solus;

26. Puella nihil patietur, nec est rea mortis, quoniam sicut latro consurgit contra fratrem suum, et occidit animam ejus, ita et puella perpecca est.

27. Sola erit in agro, clamavit, et nullus affuit qui liberaret eam.

28. Si invenerit vir puellam virginem, que non habet sponsum, et apprehendens concubuerit cum illa, et res ad iudicium venerit,

29. Dabit qui dormierit cum ea, patri puella quinquaginta sillos argenti, et habebit eam uxorem, quia humiliavit illam; non poterit dimittere eam cunctis diebus vite sue.

30. Non accipiet homo uxorem patris sui, nec revelabit operimentum ejus.

CAPUT XXIII.

De his qui ab ecclesia Dei arcenti sunt vel admittendi; Iudaeis et Aegyptiis non sunt abijcendi; de pollutione nocturna, et de loco ad necessaria naturae disputando; de

sero fugitivo, de mercede prostibuli; si genda usura erga fratres; de voto, de vias, et segete proximi.

1. Non intrabit eunuchus, attritus vel amputatis testiculis, et absciso veretro, ecclesiam Domini.

2. Non ingredietur mazer, hoc est, de seroto natus, in ecclesiam Domini, usque ad decimam generationem.

3. Ammonites et Moabites etiam post decimam generationem non intrabunt ecclesiam Domini, in silentium.

4. Quia noluerunt vobis occurrere cum pane et aqua in via quando egressi estis de Aegypto; et quia conduxerunt contra te Balaam, filium Beer, de Mesopotamia Syria, ut malediceret tibi;

5. Et noluit Dominus Deus tuus audire Balaam, veritatem maledictionem ejus in benedictionem tuam, eo quod diligeret te.

6. Non facies cum eis pacem, nec quaras eis bona cunctis diebus vite tue in sempiternum.

7. Non abominaberis Iudaeum, quia frater tuus est, nec Aegyptium, quia adventa fuisti in terra ejus.

8. Qui nati fuerint ex eis, tertia generatione intrabunt in ecclesiam Domini.

9. Quando egressus fueris adversus hostes tuos in pugnam, custodies te ab omni re mala.

10. Si fuerit inter vos homo, qui nocturno pollutus sit somnio, egredietur extra castra.

11. Et non revertetur, priusquam ad vesperam lavetur aqua; et post solis occasum revertetur in castra.

12. Habebis locum extra castra, ad quem egrediaris ad requisita naturae.

13. Gerens paxillum in balneo; cumque sederis, fodies per circuitum, et egesta humo operies.

14. Quis relictus es (Dominus enim Deus tuus ambulat in medio castrorum, ut eruat te, et tradat tibi inimicos tuos); et sicut castra tua saneta, et nihil in eis appareat feditatis, ne derelinquat te.

15. Non trades servum domino suo, qui ad te confugerit.

16. Habitabit tecum in loco, qui ei placebit, et in una urbium tuarum requiescet, ne contristes eum.

17. Non erit meretrix de filiabus Israel, nec scortator de filiis Israel.

18. Non offeres mercedem prostibuli, nec pretium canis, in domo Domini Dei

tui, quicquid illud est quod vereris, quia abominatio est utraque apud Dominum Deum tuum.

19. Non fenerabis fratri tuo ad usuram pecuniam, nec fruges, nec quamlibet aliam rem.

20. Sed alieno. Fratri autem tuo absque usura id, quo indiget, commodabis, ut benedicat tibi Dominus Deus tuus in omni opere tuo in terra, ad quam ingredieris possideundam.

21. Cum votum vereris Dominum Deo tuo, non tardabis reddere, quia requirit illud Dominus Deus tuus; et si moratus fueris, reputabit tibi in peccatum.

22. Si nolueris polliceri, absque peccato eris.

23. Quod autem semel egressum est de labiis tuis, observabis, et facies sicut promisisti Domino Deo tuo, et propria voluntate, et ore tuo locutus es.

24. Ingressus vicem proximi tui, commode utas quantum tibi placebit; foras autem non offeras tecum.

25. Si intraveris in segetem amici tui, frangas spicas, et manu contores; falce autem non metes.

CAPUT XXIV.

Libellus repudi permittitur; misericordia in debitorum pauperes; non neganda mercede; de iudicio advena et pupilli; reliquie accusis ac vindictae pauperibus relinquenda.

1. Si acciperit homo uxorem, et habuerit eam, et non invenerit gratiam ante oculos ejus propter aliquam feditatem, scribet libellum repudi, et dabit in manu illius, et dimittet eam de domo sua.

2. Cumque egressa alterum maritum duxerit,

3. Et ille quoque oderit eam, dedotique ei libellum repudi, et dimiserit de domo sua, vel certe mortuus fuerit,

4. Non poterit prior maritus recipere eam in uxorem, quia polluta est, et abominabilis facta est coram Domino; ne peccare facias terram tuam, quam Dominus Deus tuus tradidit tibi possideundam.

5. Cum acciperit homo nuper uxorem, non procedet ad bellum, nec ei quippiam

necessitatis injungetur puerice; sed vacabit absque culpa domi suae, ut una anno lateatur cum uxore sua.

6. Non accipies loco pignoris inferiorem, et supericriorem molam, quia animam suam opposuit tibi.

7. Si deprehensus fuerit homo sollicitans fratrem suum de filiis Israel, et vendito eo acciperit pretium, interficietur, et auferens malum de medio tui.

8. Observa diligenter ne incurras plagam leprosi; sed facies quaecumque docuerint sacerdotes levitici generis, iuxta id quod praecipit eis, et implere sollicito.

9. Memento quod fecerit Dominus Deus vester Maris in via, cum egredere mini de Aegypto.

10. Cum repetes a proximo tuo rem aliquam, quam debet tibi, non ingredieris domum ejus ut pignus auferas.

11. Sed stabis foras, et ille tibi profereat quod habuerit.

12. Sin autem pauper est, non pernebtabit apud te pignus;

13. Sed statim reddes ei ante solis occasum, ut dormiens in vestimento suo, benedicat tibi, et habeas justitiam coram Domino Deo tuo.

14. Non necebis mercedem indigentis, et pauperis fratris tui, sive aeneam, qui tecum moratur in terra, et intra portas tuas est;

15. Sed eadem die reddes ei pretium laboris sui ante solis occasum, quia pauper est, et ex eo sustentat animam suam; ne clamet contra te ad Dominum, et reputat tibi in peccatum.

16. Non occidentur patres pro filiis, nec filii pro patribus; sed unusquisque pro peccato suo morietur.

17. Non pervertes iudicium advena et pupilli, nec auferes pignora loco viduae vestimentum.

18. Memento quod servieris in Aegypto, et eruerit te Dominus Deus tuus inde. Ideo precipio tibi ut facias haec rem;

19. Quando messeris segetem in agro tuo, et obtulus manipulum villicis, tuus non revertetur in tollas illum; sed advenam, et pupillum, et viduam auferre patieris, ut benedicat tibi Dominus Deus tuus in omni opere manuum tuarum.

20. Si fruges collegeris olivarum, quicquid remanserit in arboribus, non revert-

¹ Math. 5, 31 et 10, 7. Marc. 10, 4.

² Num. 12, 10.

³ Exod. 22, 26.

⁴ Lev. 19, 13. Tob. 4, 15.

⁵ IV Reg. 14, 6. II Par. 25, 4. Eszech. 18, 20.

teris ut colligas; sed relinques advena, pupilla, ac vidua;

21. Si vindemaveris vineam tuam, non colliges remanentes racemos; sed cedent in usus advena, pupilli, ac vidua;

22. Memento quod et tu servieris in Aegypto; et idcirco praecepto tibi ut facias hanc rem.

CAPUT XXV.

Judices iuste iudicent; quot plures res emendas; bovi tritanti non non alligandam; venena fratri succitandam; pona mulieris venena apprehendendam; non committenda in pondere et mensura iniustitia; Amalectis delendi.

1. Si fuerit causa inter aliquos, et intropellaverit iudices, quem iustum esse perspexerit, illi iustitiae palmam dabunt; quem implium, condemnabunt impietatis.

2. Sin autem cum qui peccavit, dignum viderit plagis, prosternerit, et eorum so facient verberari. Pro mensura peccati erit et plagarium modus;

3. Ita duntaxat, non quadragenarium numerum non excedant, non fæde lacertatus ante oculos tuos abest frater tuus.

4. Non ligabis os bovis terentis in area fruges tus.

5. Quando habitaverint fratres similes, et unus ex eis abest liberis mortuis filicis, uxor defuncti non nubet alteri; sed accipiet eam frater ejus, et suscitabit semen fratris sui.

6. Et primogenitum ex ea filium nomine illius appellabit, ut non deleatur nomen ejus ex Israel.

7. Sin autem noluerit accipere uxorem fratris sui, quæ ei lege debetur, perget mulier ad portam civitatis, et interpellabit majores natu, dicentes: Non vult frater viri mei suscitare nomen fratris sui in Israel, nec me in conjugum sumere;

8. Statimque accesserim eum facient, et interrogabunt. Si responderit: Nolo eam uxorem accipere,

9. Accedet mulier ad eum coram senioribus, et tollet calceamentum de pede ejus, spouctue in faciem illius, et dicit: Sic fuit homini, qui non edificat domum fratris sui;

¹ II Cor. 11, 24.

² I Cor. 9, 3. I Tim. 5, 18.

³ Matth. 22, 24. Marc. 12, 19. Luc. 20, 23.

10. Et vocabitur nomen illius in Israel, domus discolocad.

11. Si habuerit inter se jurgium viri duo, et unus contra alterum rixari coeperit, volensque axor alterius erucere virum suum de manu fortioris, miseriam manum, et apprehenderit verenda ejus;

12. Abscedit manum illius, nec focturis super eam ulla misericordia.

13. Non habebis in sacculo diversa pondera, majas et minas;

14. Nec erit in domo tua modus major et minor.

15. Pondus habebis iustum et verum, et modus aequalis et verus erit tibi, ut multo vivas tempore super terram, quam Dominus Deus tuus dederit tibi.

16. Abominatur enim Dominus Deus tuus eum qui facit hæc, et averstat eum omnem injustitiam.

17. Memento quæ fecerit tibi Amalec in via, quando egredieris in Aegypto;

18. Quomodo occurrerit tibi, et extremos agminis tui, qui lassos residuisti, occiderit, quando tu eras fame et labore confectus, et non timerit Deum.

19. Cum ergo Dominus Deus tuus dederit tibi requiem, et subjecerit cunctas per circuitum nationes in terra quam tibi pollicitus est, delabis nomen ejus sub caelo. Cave ne obliviscaris.

CAPUT XXVI.

Primitiae ac decimam tibi et quibus excolende, et sub qua verborum forma.

1. Cumque intraveris terram quam Dominus Deus tuus tibi daturus est possidendam, et obtinueris eam, atque habitaveris in ea,

2. Tolles de cunctis frugibus tuis primitias, et pones in cartallo, pergesque ad locum quem Dominus Deus tuus elegerit, ut illi invocetur nomen ejus;

3. Accedensque ad sacerdotem, qui fuerit in diebus illis, et dices ad eum: Profiteor hodie coram Domino Deo tuo, quod ingressus sum in terram, pro qua juravit patribus nostris, et daret eam nobis;

4. Suscipiensque sacerdos cartallum de manu tua, ponet ante altare Domini Dei tui;

¹ Ruth 4, 5.

² Exod. 17, 8.

5. Et loqueris in conspectu Domini Dei tui: Syrus persequebatur patrem meum, qui descendit in Aegyptum, et ibi peregrinatus est in paucissimo numero; crevitque in gentem magnam ac robustam, et infinita multitudinis.

6. Afflueruntque nos Aegyptii, et persecuti sunt, imponentes onera gravissima;

7. Et clamavimus ad Dominum Deum patrum nostrorum, qui exaudivit nos, et respectit humilitatem nostram, et laborem, atque angustiam;

8. Et eduxit nos de Aegypto in manu forti, et brachio extento, in ingenti pavore, in signis atque portentis;

9. Et introduxit ad locum istum, et tradidit nobis terram lacte et melle manantem.

10. Et idcirco nunc offero primitias frugum terræ, quam Dominus dedit michi. Et dimittes eas in conspectu Domini Dei tui, et adorato Domino Deo tuo,

11. Et epularis in omnibus bonis quæ Dominus Deus tuus dederit tibi, et domui tue, tu et levites, et advena qui tecum est.

12. Quando compleveris decimam cunctarum frugum tuarum, anno decimarum tertio, dabis levite, et advena, ut pupillo et vidua, ut comedant intra portas tuas, et saturarent;

13. Loquerisque in conspectu Domini Dei tui: Abstulit quod sanctificatum est de domo mea, et dedi illud levite et pupillo ac vidua, sicut iurasti michi; non preterivi mandata tua, nec sum oblitus imperii tui.

14. Non comedi ex eis in luctu meo, nec separavi ea in qualibet immunditia, nec expendi ex his quidquam in re fœnebr. Obœdvi voci Domini Dei mei, et feci omnia sicut precepisti michi.

15. Respice de sanctuario tuo, et de excelso celorum habitaculo, et benedicte populo tuo Israel, et terræ quam dedisti nobis, sicut iurasti patribus nostris, terre lacte et melle mananti.

16. Hoste Dominus Deus tuus suscepit tibi ut facias mandata hæc atque judicia; et custodias, et impleas ex toto corde tuo, et ex tota anima tua.

17. Dominum elegisti hodie, ut sit tibi Deus, et ambules in viis ejus, et custodias ceremonias illius, et mandata

¹ Sup. 11, 22.

² Isa. 63, 15. Bar. 2, 15.

atque judicia, et obediæ ejus imperio;

18. Et Dominus elegit tibi hodie, ut sis ei populus peculiaris, sicut locutus est tibi, et custodias omnia præcepta illius;

19. Et faciat te excelsiorem cunctis gentibus quæ creavit, in laudem, et in nomen, et gloriam suam, ut sis populus sanctus Domini Dei tui, sicut locutus est.

CAPUT XXVII.

Transito Jordane, altare lapideum erigendum, leque lapideis inscribendis; benedictionum prozam et maledictionum impiorum ritus et formalis.

1. Præcepit autem Moyses et seniores Israel, populo dicentes: Custodite omne mandatum quod præcepit vobis hodie;

2. Cumque transieritis Jordanem in terram, quam Dominus Deus tuus dabit tibi, eriges ingentes lapides, et calce levigabis eos.

3. Ut possis in eis scribere omnia verba legis hujus, Jordane transmissio, ut introas terram, quam Dominus Deus tuus dabit tibi, terram lacte et melle manantem, sicut juravit patribus tuis.

4. Quando ergo transieris Jordanem, erigite lapides, quos ego hodie præcipio vobis, in monte Hebal, et levigabis eos calce;

5. Et edificabis ibi altare Domino Deo tuo, de lapidibus quos ferrum non tetigit;

6. Et de saxis infirmibus et impollitis; et offers super eum holocausta Domino Deo tuo,

7. Et immolabis hostias pacificas, comedesque ibi, et epularis coram Domino Deo tuo.

8. Et scribes super lapides omnia verba legis hujus plano et iocide.

9. Direruntque Moyses et sacerdotes levitici generis ad omnem Israel: Attende, et audi, Israel: hodie factus es populus Domini Dei tui;

10. Audisti vocem ejus, et facies mandata atque justitias, quas ego præcepit tibi.

11. Præcepitque Moyses populo in die illo, dicens:

12. Hi stabunt ad benedicendum populo super montem Garizim, Jordane

¹ Sup. 7, 6.

² Exod. 30, 25. Jos. 8, 31.

transiit: Simeon, Levi, Judas, Issachar, Joseph, et Benjamin.

13. Et rugione isti stabunt ad maledicendum in monte Hebal: Ruben, Gad, et Aser, et Zabulon, Dan, et Nephthali.

14. Et pronuntiabunt levitae, dicentesque ad omnes viros Israel vocis: voce:

15. Maledictus homo qui facit sculpilae et confatiae, abominationem Domini, opus manuum artificum, ponitque illud in abscondito: et respondebit omnis populus, et dicet: Amen.

16. Maledictus qui non honorat patrem suum, et matrem: et dicet omnis populus: Amen.

17. Maledictus qui transfert terminos proximi sui: et dicet omnis populus: Amen.

18. Maledictus qui errare facit caecum in itinere: et dicet omnis populus: Amen.

19. Maledictus qui pervertit iudicium advena, pupilli, et viduae: et dicet omnis populus: Amen.

20. Maledictus qui dormit cum uxore patris sui, et revelat operimentum lectuli ejus: et dicet omnis populus: Amen.

21. Maledictus qui dormit cum omni iumento: et dicet omnis populus: Amen.

22. Maledictus qui dormit cum sore sore sua, filia patris sui vel matris suae: et dicet omnis populus: Amen.

23. Maledictus qui dormit cum socra sua: et dicet omnis populus: Amen.

24. Maledictus qui clam percurserit erodium suum: et dicet omnis populus: Amen.

25. Maledictus qui accipit manera, ut percatat: inimam sanguinis innocentis: et dicet omnis populus: Amen.

26. Maledictus qui non permanet in verborum legis huius, nec eos oper pericit: et dicet omnis populus: Amen.

CAPUT XXVIII.

Multiplis promittit observantibus legem benedictio, et transgredientibus maledictio.

1. Si autem audieris vocem Domini Dei tui, ut facias atque custodias omnia mandata ejus, quae ego praecipio tibi hodie, faciet te Dominus Deus tuus ex-

¹ Dan. 9. 11.

celsiorem cunctis gentibus, quae versantur in terra.

2. Venientque super te universae benedictiones istae, et apprehendent te: si tamen praecipias ejus audieris.

3. Benedictus tu in civitate, et benedictus tu in agro.

4. Benedictus fructus ventris tui, et fructus terrae tuae, fructusque iumentorum tuorum, fructusque armentorum tuorum, et caeteri orium tuorum.

5. Benedicta horrea tua, et benedicta reliquia tuae.

6. Benedictus eris tu ingrediens et egrediens.

7. Dabit Dominus inimicos tuos, qui consurgunt adversum te, corruent in conspectu tuo: per anam viam volent contra te, et per septem fugient a facie tua.

8. Emittet Dominus benedictionem super cellaria tua, et super omnia opera manuum tuarum: benedictioque tibi in terra, quam acciperis.

9. Suscitabit te Dominus sibi in populum sanctum, sicut juravit tibi: si custodieris mandata Domini Dei tui, et ambuleris in viis ejus.

10. Videbuntque omnes terrarum populi quod nomen Domini invocatum sit super te, et timebunt te.

11. Abundare te faciet Dominus omnibus bonis, fructa uteris tui, et fructa iumentorum tuorum, fructu terrae tuae, quam juravit Dominus patribus tuis et daret tibi.

12. Aperiet Dominus thesaurum suum optimum, caelum, et tribuat pluviam terrae tuae in tempore suo: benequetque cunctis operibus manuum tuarum.

13. Et foverabis gentibus multas, et ipse a nullo foveus nequies.

14. Constatuet te Dominus in caput, et non in caudam: et eris semper supra, et non subter, si tamen audieris mandata Domini Dei tui, quae ego praecipio tibi hodie, et custodieris et feceris.

15. Ac non declinaveris ad eis, nec ad dexteram, nec ad sinistram, nec secutus fueris deos alienos, neque curaris eos.

16. Quod si auvere nolueris vocem Domini Dei tui, ut custodias et facias omnia mandata ejus et ceremonias, quae ego praecipio tibi hodie, venient super te

¹ Lev. 26. 14. Thren. 2. 17. Bar. 1. 20. Mal. 2. 8.

omnes maledictiones istae, et apprehendent te.

16. Maledictus eris in civitate, maledictus tu in agro.

17. Maledictus horreum tuum, et maledictus reliquia tuae.

18. Maledictus fructus ventris tui, et fructus terrae tuae, armenta boum tuorum, et greges orium tuarum.

19. Maledictus eris ingrediens, et maledictus egrediens.

20. Mittet Dominus super te famem et esuriam, et inereptionem in omnia opera tua, quae tu facies, donec conterat te, et perdat velociter, propter adhaerentias tuas pessimas in quibus reliquisti me.

21. Adjungat tibi Dominus pestilentiam, donec consumat te de terra ad quam ingrediens possidebam.

22. Percutiat te Dominus egestate, febris et frigore, ardore et aestu, et aere corrupto ac rubigine, et persequatur donec pereas.

23. Sit caelum quod supra te est, aeneum: et terra, quam calcas, ferrea.

24. Det Dominus imbrem terrae tuae pulverem, et de caelo descendat super te cinis, donec custeris.

25. Tradet te Dominus currentem ante hostes tuos: per anam viam egrediaris contra eos, et per septem fugias, et dispergaris per omnia regna terrae.

26. Sitque cadaver tuum in escam cunctis volatilibus caeli, et bestis terrae, et non sit qui aligat.

27. Percutiat te Dominus ulcere Aegypti, et partem corpora per quam stercore egerantur, scabie quoque et prurigine, ita ut curari nequeas.

28. Percutiat te Dominus amentia, et caecitate ac furor: mentes, et non habes in ea. Plantes vineam, et non vindemias eam.

29. Et palpus in meridie sicut palpato solus caecus in tenebris, et non dirigas vias tuas. Omnique tempore calumniam susceas, et opprimaris violentia, nec habeo qui liberet te.

30. Intraem scirpitas, et alius dormiat in conspectu tuo, et non habites in ea. Plantes vineam, et non vindemias eam.

31. Bos tuus innoletur coram te, et non comedas ex eo. Asinus tuus rapiatur in conspectu tuo, et non reddatur tibi. Oves tuas dextris inimicis tuis, et non sit qui te adjuvet.

32. Filii tui et filiae tuae tradantur aliorum populi: et videntibus oculis tuis, et

deficientibus ad conspectum eorum totis die, et non sit fortitudo in manu tua.

33. Fractus terra tua, et omnes labores tuos, comedit populus quem ignoras: et sis semper calumniam sustinens, et oppressus cunctis diebus.

34. Et stupens ad terrorem eorum quae videbit oculi tui.

35. Percutiat te Dominus ulcere pessimo in genibus et in suris, senarique non possis a planta pedis usque ad verticem tuum.

36. Ducet te Dominus, et rucem tuam, quem constitueris super te: an guttem, quam ignoras in et patres tui: et servies ibi diis alienis, ligno et lapidi.

37. Et eris perditus in proverbium ac fabulam omnibus populis, ad quos te introduxerit Dominus.

38. Sententiam malam facies in terram: et modicum congregabis, quia locustae devorant omnia.

39. Vineam plantabis, et fodies: et vinum non bibes, nec colligas ex ea quippiam, quoniam vastabitur vermicibus.

40. Olivae habebis in omnibus terminis tuis, et non ungeris oleo, quia defaect, et peribunt.

41. Filios generabis et filias, et non frueris eis, quoniam ducuntur in captivitatem.

42. Omnes arbores tuas et fruges terrae tuae rubigo consumet.

43. Advena, qui tecum versator in terra, ascendet super te, erigique sublimior: tu autem descendes, et eris inferior.

44. Ipse foverabit tibi, et tu non foverabis ei. Ipse erit in caput, et tu eris in caudam.

45. Et veniet super te omnes maledictiones istae, et persequentes apprehendent te, donec intereas, quia non audisti vocem Domini Dei tui, nec servasti mandata ejus et ceremonias, quae praecipit tibi.

46. Et erunt in te signa atque prodigia, et in senium tuum usque in sempiternum.

47. Et quod non servieris Domino Deo tuo in quodno, cordisque letitia, propter rerum omnium abundantiam;

48. Servies inimico tuo, quem immitit tibi Dominus, in fame, et siti, et nuditate, et omni penuria: et ponet ju-

¹ Mich. 6. 16. Agg. 1. 8.

gum ferreum super corvicum tuum, donec te conterat.

49. Adhuc Dominus super te gentem de longinquo, et de extremis terre habibus, in similitudinem aquile volantis cum impetu, cujus linguam intelligere non possis;

50. Gentem procacissimam, que non miserat seni, nec miseretur parvuli;

51. Et devertet fructum fumentorum tuorum, ac fruges terre tue, donec intereas, et non relinquat tibi triticum, vinum, et oleum, armenta bonam, et greges ovium, donec te disperdat.

52. Et conterat in cunicis uribus destruat, et destruat tibi firmi atque sublimes, in quibus habebas fiduciam in omni terra tua. Obsideberis intra portas tuas in omni terra tua, quam dabit tibi Dominus Deus tuus;

53. Et comedes fructum uteri tui, et carnes filiarum tuarum et filiarum tuarum, quas dederit tibi Dominus Deus tuus in angustia et vastitate qua opprimet te hostis tuus;

54. Homo delicatus in te, et luxuriosus valde, invidibilis fratri suo, et uxori, que cubat in sinu suo;

55. Ne det eis de carnibus filiorum suorum, quas comedit; eo quod nihil aliud habeat in obsidione et penuria, qua vastaverit te inimici tui intra omnes portas tuas.

56. Tenera mulier et delicata, nec super terram ingredi non valebat, nec pedis vestigium figere, propter molitiam et teneritudinem nimiam, invidibilis viro suo, qui cubat in sinu eius, super filii et filie carnisibus;

57. Et filii secundarum, que egrediuntur de medio feminum eius, et super liberia qui eodem hore nati sunt; comedent enim eos clam propter rerum omnium penuriam in obsidione et vastitate, qua opprimet te inimicus tuus intra portas tuas.

58. Nisi custodieris et feceris omnia verba legis hujus, que scripta sunt in hoc volumine, et timeris nomen eius gloriosum et terribile, hoc est, Dominum Deum tuum;

59. Angustabit Dominus plagas tuas, et plagas seminis tui, plagas magnas et perseverantes, infirmitates pessimas et perpetuas.

60. Et convertet in te omnes afflic-

tiones Egypti, quas timuisti, et adherent tibi.

61. Insuper et universos languores, et plagas, que non sunt scripte in volumine legis hujus, inducet Dominus super te, donec te conterat;

62. Et remanebitis pauci numero, qui pridem eratis sicut astra celi prae multitudine, quoniam non audisti vocem Domini Dei tui;

63. Et sicut ante statuas est Dominus super vos, bene vobis faciens, vestros multiplicans; sic latibit disperdens vos atque subvertens, ut auferamini de terra, ad quam ingredieris possidemam.

64. Disperget te Dominus in omnes populos, a summitate terre usque ad terminos ejus; et servies tibi diis alienis, quos et tu ignoras et patres tui, lignis et lapidibus.

65. In gentibus quoque illis non quiesces, neque erit requies vestigio pedis tui; dabit enim tibi Dominus tibi cor pavidum, et deficientes oculos, et animam consumptam morore;

66. Et erit vita tua quasi pendens a te. Timberi nocte et die, et non credes vito tue.

67. Mane dicas: Quis mihi det vesperum? et despere: Quis mihi det mane? propter cordis tui formidinem, qua terreberis, et propter ea que tuis videlicet oculis.

68. Reducet te Dominus classibus in Egyptum, per viam de qua dixit tibi et in eam amplius non videres; ibi venderis inimicis tuis in servos et ancillas; et non erit qui emat.

CAPUT XXIX.

Fedus et juramentum Israhelitarum cum domino juxta Dei benedicti, et comminatio adversus fidelesque.

1. Hec sunt verba foderis, quod precepit Dominus Moysi ut ferret cum filiis Israel in terra Moab, prater Iordanem, quod cum eis pepigit in Horeb.

2. Vocavitque Moyses omnem Israel, et dixit ad eos: Vos vidistis universa, que fecit Dominus coram vobis in terra Egypti Pharaoni, et omnibus servis ejus, universaque terre illius,

3. Tentationes magnas, quas vide-

rent oculi tui, signa illa, portentaque ingentia;

4. Et non dedit vobis Dominus cor intelligens, et oculos videntes, et aures que possunt audire, usque in presentem diem.

5. Adduxit vos quadraginta annis per desertum; non sunt acritia vestimenta vestra, nec calcamenta pedum vestrorum vetustate consumpta sunt.

6. Panem non comedistis, vinum et sicorum non bibistis, ut sciretis quia ego sum Dominus Deus vestrorum.

7. Et vendistis ad hunc locum; * ceterisque est Sehon, rex Hesebon, et Og, rex Basan, occurrentes nobis ad pugnam; et percussimus eos,

8. Et tulimus terram eorum, ac tradidimus possidendam Ruben et Gad, et dimidite tribui Manasse.

9. Custodite ergo verba pacti hujus, et implete ea, ut intelligatis universa que facitis.

10. Vos statim hodie cuncti coram Domino Deo vestro, principes vestri, et tribus, ac majores nato, atque doctores, omnis populus Israel,

11. Liberi et uxores vestre, et advena qui tecum moratur in castris, exceptis lignorum casoribus, et his qui comportant aquas;

12. Ut transeatis in federe Domini Dei tui, et in jurejurando quod hodie Dominus Deus tuus percussit tecum;

13. Ut suscite te sibi in populum, et ipse sit Deus vester, sicut locutus est tibi, et sicut juravit patribus tuis, Abraham, Isaac, et Jacob.

14. Nec vobis solis ego hoc fedus ferio, et hac juramenta confirmo,

15. Sed cunctis presentibus et absentibus.

16. Vos enim nostis que modo habuistis in terra Egypti, et quo modo transieritis per medium nationum, quas transeatis,

17. Vidistis abominationes et sordes, id est, idola eorum, lignum et lapidem, argentum et aurum, que colebant.

18. Ne forte sis later vos vir aut mulier, familia aut tribus, cujus cor aversum est hodie a Domino Deo nostro, ut vadat et serviat diis illarum gentium, et sit inter vos radix germinans fel et amaritudinem.

* Sup. 8, 2.
* Sup. 8, 1.

19. Cunque audierit verba juramenti hujus, benedicit sibi in corde suo, dicens: Pax erit mihi, et ambulabo in pravitate cordis mei; et assumat elria sitientem.

20. Et Dominus non ignoscet ei; sed tunc quam maxime furor ejus fumet, et zelus contra hominem illum, et assueti super eum omnia maledicta, que scripta sunt in hoc volumine; et deleat Dominus nomen ejus sub celo,

21. Et consumat eum in perditionem et omnibus tribus Israel, juxta maledictiones, que in libro legis hujus a foderis continentur.

22. Dicitque sequens generatio, et filii qui nascentur deinceps, et peregrini, qui de longe venerint, videntes plagas terre illius, et infirmitates, quibus eam afflicxit Dominus,

23. Sulphure, et salis arborum comburens, ita ut ultra non seratur nec virens quippiam germinet, in exemplum * subversionis Sodomae et Gomorrhae, Adamae et Sehoim, quas subvertit Dominus in ira et furore suo.

24. Et dicent omnes gentes: * Quare sic fecit Dominus terre hujus? que est haec ira furoris ejus immensa?

25. Et respondebunt: Quia dereliquerunt pactam Domini, quod pepigit cum patribus eorum, quando exiit eos de terra Egypti;

26. Et servierunt diis alienis, et adoraverunt eos, quos nesciebant, et quibus non fuerant attributi;

27. Idcirco iratus est furor Domini contra terram istam, ut induceret super eam omnia maledicta, que in hoc volumine scripta sunt;

28. Et ejecit eos de terra sua in ira et in furore, et in indignatione maxima, projective in terram alienam, sicut hodie commoratur;

29. Abscondit Dominus Deo nostro, que manifesta sunt nobis et filiis nostris usque in sempiternum, ut faciamus universa verba legis hujus.

CAPUT XXX.

Lapsus hortator Moyses ad penitentiam; veta enim penitentia Deum placat; proscipium nobis datum non longe a nobis separatur; in ejus impletionem vel neglecta proponitur

* Gen. 19, 24.
* III Reg. 9, 8. Jer. 23, 8.

* Thren. 4, 10. Bar. 3, 2.

bonum et malum, ut alter bonum aliquibus vivamus, et non peramus malo ahiherent.

1. Cum ergo venerint super te omnes sermones isti, benedictio, vice maledictio, quam proposui in conspectu tuo, et ductus penitentie cordis tui in Dominum Deum tuum.

2. Et reversus fueris ad eam, et obediens ejus imperiis, sicut ego hodie precipio tibi, cum illis tuis, in toto corde tuo, et in tota anima tua;

3. Reducet Dominus Deus tuus captivitatem tuam, ac miserebitur tui, et rursus congregabit te de cunctis populis, in quos te audivi dispersi.

4. Si ad cardines cali fueris dissipatus, inde te retrahet Dominus Deus tuus.

5. Et assumet, atque introducat in terram, quam possederunt patres tui, et obtinebit eam: et benedicens tibi, majoris numerum te esse faciet quam fuerunt patres tui.

6. Circumcidet Dominus Deus tuus cor tuum, et cor seminis tui, ut diligas Deum tuum Deum tuum in toto corde tuo, et in tota anima tua, ut possis vivere.

7. Omnes autem maledictiones has convertet super inimicos tuos, et eos qui oderunt te et persequuntur.

8. Tu autem reverteris, et audies vocem Domini Dei tui, faciesque universam mandata que ego precipio tibi hodie;

9. Et abundare te faciet Dominus Deus tuus in cunctis operibus manuum tuarum, in sobole uteri tui, et in fructu jumentorum tuorum, in ubertate terrae tuae, et in rebus omnium largitate; revertetur enim Dominus, ut gaudeat super te in omnibus bonis, sicut gavisus est in patribus tuis;

10. Si tamen audieris vocem Domini Dei tui, et custodieris precepta ejus et ceremonias, que in hac lege conscripta sunt, et revertaris ad Dominum Deum tuum in toto corde tuo, et in tota anima tua.

11. Mandatum hoc, quod ego precipio tibi hodie, non supra te est, nec quod procul positum.

12. Nec in celo situm, ut possis dicere: Quis nostrum valet ad caelum

ascendere, ut deferat illud ad nos, et audiamus atque opere compleamur?

13. Neque trans mare positum, ut causeris, et dicas: Quis ex nobis poterit transfrangere mare, et illud ad nos usque deferre, ut possimus audire et facere quod precepit est?

14. Sed juxta te est sermo valde, in ore tuo, et in corde tuo, ut facias illum.

15. Considera quod hodie proposuerim in conspectu tuo vitam et bonam, et contrarium mortem et malum;

16. Ut diligas Dominum Deum tuum, et ambules in viis ejus, et custodias mandata illius ac ceremonias atque judicia, et vivas, atque multiplicet te, benedicatque tibi in terra, ad quam ingredieris possidendam.

17. Si autem aversum fuerit cor tuum, et audire noleris, atque errore deceptus adoreris deos alienos, et servieris eis;

18. Predico tibi hodie quod peras, et parvo tempore moreris in terra, ad quam, Jordane transiisse, ingredieris possidendam.

19. Testes invoco hodie caelum et terram, quod proposuerim vobis vitam et mortem, benedictionem et maledictionem. Elige ergo vitam, ut et tu vivas, et semen tuum;

20. Et diligas Dominum Deum tuum, atque obediens voci ejus, et illi adhaereas (ipse est enim vita tua, et longitudo dierum tuorum) ut habites in terra, pro qua juravit Dominus patribus tuis, Abraham, Isaac, et Jacob, ut daret eam illis.

CAPUT XXXI.

Moyses Josue sibi sufficit in ducem, Deuteronomio scribit, jubetque illud populo prole vi anno remissionis, et in latere tuo adserari.

1. Abiit itaque Moyses, et locutus est omnia verba haec ad universum Israel.

2. Et dixit ad eos: Centum viginti annorum sum hodie, non possum ultra egredi, et ingredi, praesertim cum et Dominus dixerit mihi: Non transibis Jordanem istum.

3. Dominus ergo Deus tuus transiit ante te: ipse delchit omnes gentes has in conspectu tuo, et possidebis eas; et

Josue iste transiit ante te, sicut locutus est Dominus.

4. Facietque Dominus eis sicut fecit Solon et Og, regibus Amorrhoeorum, et turres eorum, delibitque eos.

5. Cum ergo et hos tradiderit vobis, similiter facietis eis, sicut precepi vobis.

6. Viriliter agite, et confortamini; nolite timere, nec pavescere ad conspectum eorum, quia Dominus Deus tuus ipse est ductor tuus, et non dimittet, nec derelinquet te.

7. Vocavique Moyses Josue, et dixit ei coram omni Israel: Confortare, et esto robustus: tu enim introduces populum istum in terram, quam daturum se patribus eorum juravit Dominus, ut tu eam sorte divides.

8. Et Dominus, qui ductor est vestri, ipse erit tecum; non dimittet, nec derelinquet te; noli timere, nec pavescere.

9. Scripsit itaque Moyses legem hanc, et tradidit eam sacerdotibus filiis Levi: qui portabant arcam foederis Domini, et cunctis senioribus Israel.

10. Praecipitque eis, dicens: Post septem annos, anno remissionis, in solemnitate tabernaculorum,

11. Convenientibus cunctis ex Israel, ut appareant in conspectu Domini Dei tui, in loco quem elegerit Dominus, leges verba legis hujus coram omni Israel, audientibus eis.

12. Et in unum omni populo congregato, tam viris quam mulieribus, parvulis, et advenis, qui sunt intra portas tuas; ut audientes discant, et timeant Dominum Deum vestrum, et custodiant, impleantque omnes sermones legis hujus.

13. Filii quoque eorum qui nunc ignorant, ut audire possint, et timeant Dominum Deum suum cunctis diebus quibus versantur in terra, ad quam vos, Jordane transiisse, pergitis obtinendam.

14. Et ait Dominus ad Moysen: Ecce prope sunt dies mortis tuae; voca Josue, et state in tabernaculo testimonii, ut precipiam ei. Abierunt ergo Moyses et Josue, et steterunt in tabernaculo testimonii;

15. Apparuitque Dominus ibi in columna nubis, quae stetit in introitu tabernaculi.

16. Dixitque Dominus ad Moysen: Ecce tu dormies cum patribus tuis, et populus iste consurgens fornicabitur post deos alienos in terra, ad quam ingreditur ut habitet in ea: ibi derelinquet me, et irritum faciet foedus, quod pepigi cum eo;

17. Et irascetur furor meus contra eum in die illo; et derelinquam eum, et abscondam faciem meam ab eo, et erit in devorationes: invenient enim omnia mala et afflictiones, ita ut dicat in illo die: Vere quia non est Deus mecum, invenerunt me haec mala.

18. Ego autem abscondam, et celabo faciem meam in die illo, propter omnia mala quae fecit, quia secutus est deos alienos.

19. Nunc itaque scribite vobis canticum istud, et docete filios Israel, ut memoriter teneant, et ero decantent, et sit mihi carmen istud pro testimonio inter filios Israel.

20. Introducatur enim cum in terram, pro qua juravi patribus ejus, lactis et melle manentem. Cumque comedierit, et saturati, crassique fuerint, avertentur de deo alieno, et servient eis, detrahentque mihi, et irritum facient pactum meum.

21. Postquam invenerint cum mala multa et afflictiones, respondebit ei canticum istud pro testimonio, quod nulla debet oblivio ex ore seminis sui: scio enim cogitationes ejus, quae facturus sit hodie, antequam introducam eum in terram, quam ei pollicitus sum.

22. Scripsit ergo Moyses canticum, et docuit filios Israel.

23. Praecipitque Dominus Josue, filio Nuni, et ait: Confortare, et esto robustus; tu enim introduces filios Israel in terram, quam pollicitus sum, et ego ero tecum.

24. Postquam ergo scripsit Moyses verba legis hujus in volumine, atque complevit.

25. Praecipit lovis, qui portabant arcam foederis Domini, dicens:

26. Tollite librum istum, et ponite eum in latere arcae foederis Domini Dei vestri, ut sit ibi contra te in testimonium.

27. Ego enim scio contentationem tuam, et cervicem tuam furissimam, atque

¹ II Mach. 1, 20.
² Rom. 10, 4.

³ Num. 27, 13. Sup. 9, 27.

⁴ Num. 31, 24.
⁵ Sup. 7, 2.

⁶ Jos. 1, 6.

vivente me, et ingrediente vobiscum, semper contentiosus eritis contra Dominum; quanto magis cum mortuus fuero?

28. Congregate ad me omnes majores nati per tribus vestras, atque doctores, et loquar audientibus eis sermones istos, et invocabo contra eos celum et terram;

29. Novi enim quod post mortem meam, inique agitis, et declinatis cito de via, quam praecepi vobis; et occurrunt vobis mala in extremo tempore, quando feceritis malum in conspectu Domini, ut irrisit eis cum per aera manuum vestrarum.

30. Locutus est ergo Moyses, audiente universo coetu Israel, verba carnis hujus, et ad finem usque completit.

CAPUT XXXII.

Canticum Moysi quo Dei refert beneficia, populusque ingratitudem sequis a Domino castigari; jubet Moyses montem Abarim ascendere, ut promissam terram contemplet.

1. Audite, caeli, quam loquor; audiat terra verba oris mei.

2. Concrevit ut pluvia doctrina mea; sicut ut ros eloquium meum, quasi imber super herbam, et quasi stillic super gramina.

3. Quia nomen Domini invocabo; date magnificentiam Deo nostro.

4. Dei perfecta sunt opera, et omnis via ejus judicia; Deus fidelis, et absque ulla iniquitate, justus et rectus.

5. Peccaverunt ei, et non filii ejus in scordibus, generatio prava atque perversa.

6. Haecine reddis Domino, popule stulte et insipiens? Numquid non ipse est pater tuus, qui possedit te, et fecit et creavit te?

7. 1. Memoratio ditum antiquorum; cogita generationes singulas; intriga patrem tuum, et annuntiabit tibi; majores tuos, et dicent tibi.

8. Quando dividebat Altissimus gentes, quando separabat filios Adam, constituit termines populorum juxta numerum filiorum Israel;

9. Pars autem Domini, populus ejus, Jacob funiculus hereditatis ejus.

10. Invenit cum in terra deserta, in loco horribis, et vaste solitudinis; cir-

¹ Job. 8, 5

cundoxit eum, et docuit; et custodisti quae pupillam oculi sui.

11. Sicut aquila provocans ad volandum pullos suos, et super eos volitans, expandit alas suas, et assumpsit eum, atque portavit in humeris suis.

12. Dominus solus dux ejus fuit; et non erat cum eo Deus alienus.

13. Constituit eum super excelsam terram, ut comederet fructus agrorum, ut sugeret mel de petra, oleumque de saxo durissimo;

14. Butyrum de armento, et lac de ovibus cum adipe agnorum, et arietum filiorum Bassui, et hircos cum medulla tritici, et sanguinem uvae biberet messisimum.

15. Incessatus est dilectus, et recalcitavit; incessatus, impinguitus, dilatatus, dereliquit Deum factorem suum, et recessit a Deo solutari suo.

16. Provocaverunt eum in diis alienis, et in abominabilibus ad iracundiam concitaverunt.

17. Immolaverunt demoniis, et non Deo, diis quos ignorabant; novi recentescerunt venerunt, quos non coluerant patres eorum.

18. Deum qui te genuit dereliquisti, et oblitus es Domini creatoris tui.

19. Vidit Dominus, et ad iracundiam concitatus est, quia provocaverunt eum filii sui et filiae.

20. Et ait: Abscondam faciem meam ab eis, et considerabo novissima eorum; generatio enim perversa est, et infidels filii.

21. Ipsi me provocaverunt in eo qui non erat Deus, et irritaverunt in vanitibus suis; et ego provocabo eos in eo qui non est populus, et in gente stulta irritabo illos.

22. Ignis succensus est in fure meo, et ardebit usque ad inferni novissima; devorabitque terram cum germine suo, et montium fundamenta comburent.

23. Congregabo super eos mala, et sagittas meas contemplo in eis.

24. Consumetur fame, et devorabunt eos aves morsu amarissimo; dentes bestiarum immittant in eos, cum fure trahentium super terram, atque serpentina.

25. Foris vastabit eos gladius, et intra paror, juvenem simul ac virginem, lactentem cum homine senes.

¹ Jer. 15, 14. Rom. 10, 19.

96. Dixi: Ultram sunt? Cogaro faciam et hominibus memoriam eorum.

27. Sed propter iram inimicorum distuli, ne forte superbia vobis eorum, et dicerent: Manus nostra excelsa, et non Dominus, fecit haec omnia.

28. Gens absque consilio est, et sine prudentia.

29. Utinam saperent, et intelligerent, ac novissima providerent!

30. Quomodo persequatur unus mille, et duo fuzent decem millia? nonne id, quia Deus suos vendidit eos, et Dominus conculsit illos?

31. Non enim est Deus noster ut dii eorum; et inimici nostri sunt iudices.

32. De vinea Sodomorum, vinea eorum, et de suburbanis Gomorrhae; uva eorum uva fellic, et botri amarissimi.

33. Fel draconum vinum eorum, et venenum aspidum insanabile.

34. Nonne haec condita sunt apud me, et signata in thesauris meis?

35. Mea est ultio, et ego retribuam in tempore, ut labatur pes eorum; iuxta est dies perditionis, et adesse festinant tempora.

36. Judicabit Dominus populum suum, et in servis suis misevabit; videbit quod infirmata sit manus, et clausi quoque defecerunt, residuque consumpti sunt.

37. Et dicit: Ubi sunt dii eorum, in quibus habebant fiduciam.

38. De quorum victimis comedebant adipem, et bibebant vinum libationum? Surgant, et optulorunt vobis, et in necessitate vos protegant.

39. Videte quod ego sim solus, et non est alius Deus praeter me; ego occidam, et ego vivere faciam; percutiam, et ego sano; et non est qui de manu mea possit evadere.

40. Levabo ad caelum manum meam, et dicam: Vivo ego in aeternum.

41. Si accuro ut fulgurgladium meam, et arripuerit iudicium manus meae, reddam ultionem hostibus meis, et his qui oderunt me retribuam.

42. Incharitabo sagittas meas sanguine, et gladius meus devorabit carnes, de cruce occiderum, et de captivitate, ruditi inimicorum capitis.

¹ Jer. 9, 19.

² Psal. 28, 1. Rom. 12, 19. Hebr. 10, 30.

³ II Mach. 7, 6.

⁴ Jer. 2, 28.

⁵ I Reg. 2, 6. Tob. 13, 2. Sap. 16, 18.

43. Laudate, gentes, populum ejus, quia sanguinem servorum suorum neciscunt; et vindictam retribuunt in hostes eorum, et propitius erit terra populi sui.

44. Venit ergo Moyses, et locutus est omnia verba cantici hujus in auribus populi, ipse et Josue, filius Nun;

45. Complevitque omnes sermones istos, Ierosae ad universum Israel.

46. Et dixit ad eos: Ponite corda vestra in omnia verba, quae ego testificor vobis hodie, ut mandetis ea filiis vestris custodire et facere, et implere universa quae scripta sunt legis hujus;

47. Quia non incensum praecipia sunt vobis, sed ut singuli in eis viverent, quae facientes longo paraveretis tempore in terra, ad quam Jordane transmissio, ingredimini possidendam.

48. Locutusque est Dominus ad Moysen in eadem die, dicens:

49. Ascende in montem istum Abarim, id est, transivim, in montem Nebo, qui est in terra Moab contra Jericho, et vide terram Chanaan, quam ego tradam filiis Israel obtinendam, et morere in monte.

50. Quem concendens jurgis populi tuis, sicut mortuus est Aaron frater tuus in monte Hor, et appositus populi suis;

51. Quia praevaticati estis contra me, in medio filiorum Israel, ad aquas contradictionis in Gades deserti Sii, et non sanctificastis me inter filios Israel.

52. E contra videbis terram, et non ingredieris in eam, quam ego dabo filiis Israel.

CAPUT XXXIII.

Benedicxit Moyses mortuorum duodecim tribuum Israel, eisque olim obtentura predict.

1. Haec est benedictio, qua benedixit Moyses, homo Dei, filiis Israel ante mortem suam.

2. Et ait: Dominus de Sinae venit, et de Seir ortus est nobis; apparuit de monte Pharan, et cum eo sanctorum millia. In dextera ejus ignea lex.

3. Dilexit populum, omnes sancti in manu illius sunt; et qui appropinquant

¹ Job. 10, 7. Sap. 16, 15.

² II Mach. 7, 6.

³ Num. 20, 25 et 27, 19.

⁴ Num. 20, 18 et 27, 14.

⁵ Sap. 3, 1 et 5, 5.

pedibus ejus, accipient de doctrina illius.

4. Legem præcepit nobis Moyses, hereditatem multitudinis Jacob.

5. Erat apud rectissimum rex, congregatis principibus populi cum tribubus Israel.

6. Vivat Ruben, et non moriatur, et sit parvus in numero.

7. Hæc est Jude benedictio: Audi, Domine, vocem Jude, et ad populum suum introduce eum; manus ejus pugnabunt pro eo, et adjutor illius contra adversarios ejus erit.

8. Levi quoque ait: Perfectio tua, et doctrina tua viri sancto tuo, quem probasti in tentatione, et judicasti ad aquas contradictionis.

9. Qui dixit patri suo, et matri suæ: Nescio vos; et nescierat filios suos. Illi custodierunt eloquium tuum, et pactum tuum servaverunt.

10. Judicia tua, o Jacob, et legem tuam, o Israel; ponent thymiama in furore tuo, et holocaustum super altare tuum.

11. Benedic, Domine, fortitudini ejus, et opera manuum illius suscipe. Percute dorsa inimicorum ejus; et qui oderunt eum, non consurgant.

12. Et Benjamin ait: Amantissimus Domini habitabit confidenter in eo; quasi in thalamo tota die morabitur, et inter humeros illius requiescet.

13. Joseph quoque ait: De benedictione Domini terra ejus, de pomis cæli, et rore, atque abyssu subiacente;

14. De pomis fructuum solis ac lune;

15. De vertice antiquorum montium, de pomis collium æternorum;

16. Et de frugibus terre, et de plenitudine ejus. Benedictio illius tibi apparuit in rubo, veniat super caput Joseph, et super verticem nazareth inter fratres suos.

17. Quasi primogeniti tauri pulcherrudo ejus; cornua rhinocerotis cornua illius; in ipsis veniebatit gentes usque ad terminos terre. Hæc sunt multitudines Ephraim, et hæc milia Manasse.

18. Et Zabulon ait: Lætare, Zabulon, in exitu tuo; et Issachar in tabernaculis tuis.

19. Populos vocabant ad montem; ibi immolabant victimas justitiæ. Qui inun-

dationem maris quasi læc surgent, et thesauris absconditis arenarum.

20. Et Gad ait: Benedictus in latitudine Gad; quasi leo requievit, cepitque brachium et verticem.

21. Et vidit principatum suum, quod in parte sua doctor esset repositus; qui fuit cum principibus populi, et scilicet Justitiam Domini, et iudicium suum cum Israel.

22. Dan quoque ait: Dan cautulus loonis; fuit largitor de Basan.

23. Et Nephthali dixit: Nephthali abundantia perforator, et plenus erit benedictionibus Domini; mare et meridie possidebit.

24. Aser quoque ait: Benedictus in filiis Aser, sit placens fratribus suis, et intrat in oleo pedem suum.

25. Ferrum et ses calcamentum ejus. Sicut dies juventutis tue, ita et senectus tua.

26. Non est Deus alius ut Deus rectissimus; ascensor cæli auxiliator tuus. Magnificentiæ ejus discurrant nubes.

27. Habitaculum ejus sursum, et subter brachia scapularum. Ejecti et facie tua inimicum, diæque: Conterere.

28. Habitabit Israel confidenter, et solus. Oculis Jacob in terra frumenti et vini, caligine caligabunt rore.

29. Beatus es tu, Israel. Quis similis tui, popule, qui salvaris in Domino! Scutum auxilii tui, et gladius gloriæ tuæ. Negabunt te inimici tui, et tu eorum colla calcabis.

CAPUT XXXIV.

Contemplata terra moritur Moyses, et occidit a Deo sepultus fletu a populo, ilique Josue sustulit et excommunicavit prophetæ Moyses a Dei familiaritate, et factis per eam signis

1. Ascendit ergo Moyses de caespitibus Moab super montem Nebo, in verticem Phasga contra Jericho; ostenditque ei Dominus omnem terram Galaad usque Dan,

2. Et universum Nephthali, terramque Ephraim et Manasse, et omnem terram Juda usque ad mare novissimum.

3. Et australem partem, et latitudinem campi Jericho civitatis Palmaram usque Seger;

4. Dixitque Dominus ad eum: Hæc

¹ Gen. 12, 7 et 15, 18.

est terra, præ qua juravi Abraham, Isaac, et Jacob, dicens: Semini tuo dabo eam. Vidisti eam oculis tuis, et non transibis ad illam.

5. Mortuusque est ibi Moyses, servus Domini, in terra Moab, jubente Domino;

6. Et sepelivit eam in valle terræ Moab contra Phagor; et non cognovit homo sepulcrum ejus usque in presentem diem.

7. Moyses centum et viginti annorum erat quando mortuus est; non caligavit oculus ejus, nec dentes illius moti sunt.

8. Fleveruntque eum filii Israel in caespitibus Moab triginta diebus; et

completi sunt dies plangentium Iugentium Moysan.

6. Josue vero, filius Nun, repletus est spiritu sapientiæ, quia Moyses posuit super eam manus suas; et obdormierunt ei filii Israel, feceruntque sicut præcepit Dominus Moysi.

10. Et non surrexit ultra propheta in Israel sicut Moyses, quem nosset Dominus facio ad faciem.

11. In omnibus signis atque portentiis que misit per eum, ut faceret in terra Ægypti, Pharaoni, et omnibus servis ejus, universæ terræ illius,

12. Et cunctam manum robustam, magnaque mirabilia, quæ fecit Moyses coram universo Israel.

LIBER JOSUE

HEBRAÏCE JEHOSSUA.

CAPUT I.

Confortatus Josue a Domino monet populum ut eo ad Jordanem transitum præparent in diebus tertium; tribus autem Rubens, Gad et dimidiam Manasse, ad fratres ad promissam terram armati ex condico præcedant.

1. Et factum est post mortem Moysi, servi Domini, ut loqueretur Dominus ad Josue, filium Nun, ministrum Moysi, et diceret ei:

2. Moyses servus meus mortuus est; surge, et transi Jordanem istum tu, et omnis populus tecum, in terram, quam ego dabo illis Israel.

3. Omnem locum, quem calcaverit vestigium pedis vestri, vobis tradam, sicut locutus sum Moysi.

4. A deserto et Libano usque ad fluvium magnum Euphratem, omnis terra Hethorum usque ad mare magnum con-

tra solis occum erit terminus vester.

5. Nullus poterit vobis resistere cunctis diebus vite tuæ; sicut fuit cum Moysi, ita ero tecum; non dimittam, nec derelinquam te.

6. Confortare, et esto robustus; tu enim sorte dividis populo huic terram, pro qua juravi patribus tuis, ut traderem eam illis.

7. Confortare igitur, et facias omnem legem quam præcepit tibi Moyses servus meus; ne declines ab ea ad dexteram vel ad sinistram, ut intelligis cuncta que agis.

8. Non recedat volumen legis hujus ab ore tuo; sed meditaberis in eo diebus ac noctibus, et custodias et facias omnia que scripta sunt in eo. Tunc diriges viam tuam, et intelliges eam.

9. Ecce præcipio tibi, confortare, et

¹ Exod. 3, 2.

² Rom. 8, 27. II Mach. 2, 4.

¹ Deut. 11, 21.

² Inf. 3, 7. Hebr. 13, 5.

¹ Deut. 31, 7-23. III Reg. 2, 2.